

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.
Pretisati: do 9 pett vrt 1 D, od 20—15 pett vrt 4 1 D 50 p, večji inserti pett vrt 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklicji pett vrt 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrt 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popusti le pri naročilih od 11 objav naprej. — Insertni davek posebej.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knašičeva
ulica št. 3, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knašičeva ulica št. 3, I. nadstropje
Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisano in sadotno hranjeno.

Receptiv se ne vrača.

Posamezna številka stane danes 1 dinar.
V inozemstvu 65 par = K 2.60.
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

V Jugoslaviji:

celoletno naprej plačan . . . D 60—
polletno . . . 45—
3 mesečno . . . 22-50
1 . . . 7-50

Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročilna doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročilni vedno 2 par po nakazilu.
Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

V inozemstvu:

celoletno . . . D 150—
polletno . . . 78—
3 mesečno . . . 39—
1 . . . 13—

Razgovor z bolgarskim poslanikom Todorovim.

Odnos med Bolgarsko in Jugoslavijo. — Stališče Bolgarske napram mali antanti. — Kako nastopi Bolgarska v Genovi? — Bolgarska vlada in makedonske organizacije. — Bolgarija in Albanija.

V Beogradu, 2. marca 1922.

Bolgarski poslanik g. Todorov je bil toli priazen, da je sprejel našega korespondenta ter mu dovolil daljši razgovor o raznih vprašanjih, ki se tičejo odnosov med našo kraljevino in sosedno Bolgarijo.

V naslednjem podajamo vsebino tega razgovora:

»Kakšni so bili odnosi med Bolgarijo in kraljevino SHS po svetovni vojni in kakšni bodo v bodočnosti?»

Poslanik Todorov:

»Razmerje med obema državama označuje tole glavno dejstvo: likvidacija krvave preteklosti. Obe vojni med Bolgarijo in Srbijo leta 1913. in 1915.—1918. sta ostavili globoke rane, ki jih lahko izleči samo čas, ako ga bo podpiralo lojalno stremenje na obeh straneh. Živimo še v dobi materialne in psihološke ne likvidacije svetovne vojne. Naša stremjenja, da to prehodno dobo uspešno preživimo, so odvisna od iskrenosti naših čustev. Zbližanje med obema državama je vprašanje bodočnosti. Moje mnenje je: sorodnost po krvi, po veri, po običajih in civilizaciji, spomin na dolgotrajno skupno robovanje, vse to bo v bodočnosti ustvarilo krepak moralni temelji za medsebojno zblizanje. Obovi skupni interesi, ki so za obe državi velike važnosti, bodo podpirali voljo obojih, ki delujejo na tem temelju za realno zblizanje obeh narodov. V tem oziru sem optimist.«

»Kakšno stališče zavzema Bolgarija napram mali antanti?»

Poslanik Todorov:

»Ne moremo zavzeti določnega stališča napram državni skupini, ki se imenuje mala antanta in ki se ima, izpolnjenosti s pristopom Poljske, spremeniti v četverozvezo. Bolgarija je balkanska država, katere interesi ne segajo preko mej balkanskega polotoka.

Zaposleni z delom za notranjo konsolidacijo nimamo ne moči, ne želje, da bi delali veliko politiko, vendar pa gojimo odkritosrčna priateljska čustva za vse države, ki tvorijo malo antanto. Pri tem pa

ličimo, predvsem, rekel bi, prijateljsko zblizanje s kraljevino SHS. Naši odnosi z Romunijo se stalno zboljšujejo, dočim nas veže s Češkoslovaško staro prijateljstvo, ki ga ni mogla oslabiliti niti zlobojna vojna. Bolgarski narod je z radostjo pozdravil zopetno vstale vitezke Poljske. No, cili male antante presega naše obzorje, zato zastopamo napram njej stališče blagohotne rezerviranosti.

»Kakšno stališče zavzema Bolgarija na genovski konferenci?»

Poslanik Todorov:

»Na konferenci v Genovi združili Bolgarija svoj glas z glasovi onih držav, ki hočejo vzpostaviti v svetovnem sistemu, poročenem v vojni, trajni mir in zagotoviti uspešni gospodarski razvoj. Bolgarski narod želi z vso iskrenostjo, da bi zopet vstala Rusija in se obnovila v gospodarskem in političnem oziru. Vse težnje, ki jih narekuje to čustvo, bo Bolgarija podpirala z vsemi močmi. Nadejamo se, da bo plemenita inicijativa za mednarodni skupni nastop obrodila bogate sadove. Dejstvo samo, da se na konferenci v Genovi prvič vsedelo k eni mizi zmagovalci in premaganci, je veličastno.«

»Del našega časopisa v zadnjem času mnogo razpravlja o organizaciji macedonskih komitejev, ki se snujejo v Bolgariji v svrhu sovražne akcije v Južni Srbiji in Makedoniji. V svrhu, da si ustvarimo lastno sliko o teh dogodkih in da informiramo našo javnost na načn, ki odgovarja realnosti, vas prosim g. poslanik, da mi polsnite tole:

»Ali se ti komiteji in te organizacije delovski pripravljajo za sovražno akcijo v Makedoniji? Kakšno mnenje imate o takozvanih makedonskih komitejih? Ali je res, da je bolgarska vlada v zvezi z organizacijo makedonskih emigrantov, t. j. z organizacijo pod komando ekskultivnega komiteja (ispinitelne komitet), odnosno provizorna komisije (vremenska komisija)?«

Poslanik Todorov:

»Mnenja sem, da so te vznemirajoče vesti po svoji večini pretirane.

Lahko trdim, da so stroge varnostne odredbe, ki jih je bolgarska vlada izvedla na mejah, kakor tudi specialni zakon, naperjen proti četniški organizaciji, rodile pozitivne rezultate. Najnovejša vest, ki sem jih prejel, dokazujejo nasprotno, da se je četniška aktivnost znatno zmanjšala v vsi Makedoniji. V Bolgariji se po vojni ni tolerirala nobena revolucionarna organizacija. Makedonski emigranti pa imajo legalne organe n. pr. takozvana bratstva, ki jih ne more preganjati nobena vlada, ako hoče ostati na temelju ustave. Bolgarska vlada, to lahko kategorično naglašam, pa ne stoji v nobeni zvezi z makedonskimi organizacijami, naj si bodo one legalne ali ne.

Z imenom »makedonstvuhi« označujemo pri nas ljudi, ki izvršujejo agitacijo za makedonsko stvar kot profesijo. Ti pa tvorijo neznatno manjšino v vrstah makedonske emigracije, toda manjšino, ki je nadvse agilna. Tem ljudem pripisuje bolgarsko javno mnenje tragično smrt vojne ministra Aleksandra Dimitrova, ki je postal, tako se zdi, žrtev te organizacije.

Ne morem Vam ničesar pozitivnega povedati o različnih makedonskih komitejih, ki ste jih navedli. Vem edino to, da sta oba glavna voditelja bivšega makedonskega komi-

teja general Protogerov in Todor Aleksandrov pobegnili iz Bolgarije zaradi kazenskega postopanja, ki je bilo uvedeno proti njima. Isto velja za vse one, ki so na sumu revolucionarnih tendenc, ki ogrožajo varnost sosednih držav in Bolgarske same, ker skušajo kompromitirati našo mirno politiko.

»Bolgarski list »Utro« z dne 19. februarja je poročal, da se je nova albanska vlada obrnila na ministrstvo zunanjih del s prošnjo, da bi bolgarska vlada službeno priznala Albanijo. Kakšni so bili odnosi med Bolgarijo in Albanijo do sedaj in kakšne bodo bodoče zveze med tema dvema državama?»

Poslanik Todorov:

»Kakor v vseh takih vprašanjih, moče Bolgarska podvzeti tudi v tem oziru nobene lastne iniciative, v trenutku pa, ko bo Albanija priznana, in ko stopi v zvezo evropskih držav, ne bo mogla bolgarska vlada storiti drugega, kakor da prizna to novo državo, katere eksistenca temelji na mirovni pogodbi.

Pred vojno smo imeli generalni konzulat v Draču. Ne vem, ako bo naša vlada poslala svojega predstavitelja v Tiranu, v položaju pa sem upravičen, da v tekočem državnem proračunu ni nobene postavke za diplomatsko zastopstvo v Albaniji.

Boulogne — Genova.

Poincaréjev nastop je zatemnil francosko-angleški horizont. Zbrali so se temni oblaki in grmelo je. Anglija se je že pripravljala za slučaj, da Francija ne pojde na genovski konferenco. Anglija bi šla vsejedno, težkega srca sicer, kakor je zatrdil v pogovorih Lloyd George, in preprčana, da je udeležba Francije nezogibna, ako hoče kak rekonstrukcijski načrt doseči uspeh. Lloyd George je bil na pomorski vožnji v Boulogne nenavadno nemiren, ko se je vračal, pa je bil vesel in poln humorja. Povedal je poročevalcu »Observerja«, da je Poincaré na vprašanje, ali je Francija pripravljena ali ne, iti v Genovo pod pogoji, določenimi s canneskim programom, takoj odgovoril: da. Canneski sklep ostane tako nedotaknjen. Konferenca v Genovi se prične 10. aprila: pričela bi se teden dni pozneje, ali Poincaré odide 4. aprila v Alžir.

Trepetala je zopet Evropa in ugibala, kaj bo: ali ugled Boulogne

pot v Genovo ali stavi pred njo nove zavornice? V Boulogneu pa je šlo vse gladko. Lloyd Georgeu je z lahka uspelo, da je prepričal Poincaréja o nemestnosti njegove hojazi glede Zveze narodov in ako Zveza ne more biti zastopana v Genovi, je vzrok ta, ker ona ni kompetentna, da bi prišla v pomoč problemu evropske rekonstrukcije, ker jej ne pripadajo ne Nemčija ne Rusija in ker so lei Zvežnec države nasprotno. Renaracija pa tvorijo vprašanje, podrejeno širšemu problemu evropske rekonstrukcije. Ako se v Genovi posreči, spraviti Nemčijo v evropski gospodarski sistem in Nemčija pridobi zopet svoje gospodarsko prosvetanje, je gotovo, da ne bo nobenega razloga, da bi Nemčija ne plačala odškodnine, kakor ima Anglija plačati svoje dolgeve. Z angleške strani se nevidarja, da glede Zveze narodov in Rusije se nista mogli v glavnom sporazumeti Anglija in Francija pred boulogneskim sestan-

kom. Tam pa je šlo vse dobro in »Pett Parisien« pristavlja svojemu poročilu, da sta bila oba ministrska predsednika na koncu svojega pogovora v najvišji meri začudena: sešla sta se na delikatno diskusijo pa sta se na mah preprčala, da soglašata v vseh bistvenih točkah.

Po vseh evropskih središčih se so nestrno pričakovala poročila iz Boulogne, najneestnejše v Berolinu. Glasila desničarjev so vzklila nevoljno, da se je Lloyd George povsem podvrget volji premetenejšega Poincaréja. Mogoče, da je dobil Lloyd George na poljih, ki se ne tičejo Nemčije, kake kompenzacije za koncesije, storjene Franciji, gledé Nemčije pa je rezultat jase: francoska nasilna politika je dosegla popoln uspeh. Poincaré je dokazal da je vreden zaupanja, katero gode Francoz do njega. Nemčija je upala na vsrbočen razgovor o vseh potrebah narodov, da se pride do jasnosti v smernicah za obnovo Evrope. Ta naloga pa je po nemški sodbi nemogoča, dokler se skupina zmagovalcev ne otrese vojne mentalitete. Nemški levčarji izvajajo, da se določitev proti razgovoru o pogodbah ne sklada z namenom obnove. Ne more se vsopostaviti Evrope, ne da bi se dotaknili vzrokov za njeno porušeno gospodarstvo. Nemška nezadovoljnost je umevna. Nemčija je pač pričakovala zbog nesoglasja med Anglijo in Francijo prilike, da bo lahko dosegla mnogo več nego pripušča Francija. Nemčija pa vendar niti za hip ne razmišlja, da bi no šla v Genovo.

Kakor stvari trenutno stoje, lahko rečemo, da je pot v Genovo uglasjena in da se je angleško-francoski horizont zopet razjasnil. Svojo dolžnost sta storila Lloyd-George in Poincaré, tretji v zvezi za uspešno pripravo h genovski konferenci je bil češkoslovaški ministrski predsednik dr. Beneš. »Daily Mail« piše, da bi bilo kritično, ako bi se pozabili na eminentno vlogo, katero je imel dr. Beneš pri delu za francosko-angleški sporazum. Po njegovem prizadevanju je prišlo tako lahko do novolinega razgovora med Poincaréjem in Lloyd Georgeu, v katerem ni bil nihče premagan in ni nihče zmagan, ampak je vseboval le odkrito in točno izmenjavo misli, ki je dosegla potrebno razjasnjenje.

Po boulogneskem sestanku utegne biti situacija v Genovi, kakor si

Fran Govekar:

O pisateljih in njih modelih

Upodabljaljoči umetniki so na modele navezani. Noben kipar ne more brez modela ustvariti dobrega kipa in noben slikar naslikati dobre slike, ne da bi imel pred soboj živega ali mrtvega objekta.

A pisatelj? Mu je li dovoljeno, preprosti rešitve in slikati ter modelirati po modelih?

Kiparjem in slikarjem se živi modeli ponujajo, ker so plačani; pisatelji radovoljnih modelov ne najdejo in ne plačujejo, nego si jih morajo vzeti. Brez dovoljenja. In prav zato se modeli navadno na pisatelje ježe ter se jih bojé; so pa tudi neprosto voljni pisateljski modeli, ki so avtorjem lahko hvalešni. Njim se imajo zahvaliti, da žive še stoletja po svoji smrti, v dobri ali slabi luči, vsemu: žive le po zaslugi pisatelja, brez čegar indiskretnosti bi bili še davno, davno pozabljeni.

Kdo bi dandanes še govoril o siru Chetivu, ako bi ga ne bil Shakespeare ovekovečil v gobezdavnem romanu, pijanec in šenskarju Falstaffu? Kdo bi se dandanes še senil za zakonca Kestnerja, ako bi ju ne bil Goethe ovekovečil v romanu o Wertherju? In tudi Werther je znana oseba! Turgenjev je portretiral nihilista Bazarova v svojem romanu »Oči in sinovi« točno po nekem mladem sdraavniku, a Tolstoj svojo

Ano Korentino in druge osebe v romanu istega naslova po damah in gospodinjah petrograjke družbe. Goethe je postavil v »Tasseu« svoji prijateljici gospe pl. Steinovi, a Wagner v »Tristanu« in »Izoldi« svoji ljubezni do Matilde Wesendonkove spomenik, ki je aere perennans.

Flaubert je svoj najslavnejši roman, »Madame Bovary« in življenja skoraj dobesedno prenilal. Glinjiva Emina historija se je odvijala v mestu ry v Darnetatu. Flaubert je poznal osebo »Karla Bovaryja«, ki je študiral medicino v Rouenu in je bil varovanec njegovega očeta, ravnatelja tamne bolnice. Ta »Karel« se je pisal dr. Eugen Delamare, a »Ema« je bila Delphina Conturier. Notvski kandidat Leon in elegantni Rodolphe so manji; njih potomci so šiv. Leroux označuje Leona le s »g. B.«, a Rodolpha s »g. Louis C.« Njuno razmerje do »Ema« je bilo čisto tako, kakor ga je opisal Flaubert »Ema« se je zastrupila s arsenom iz lekarne g. Homaisa (v romanu se imenuje »Jonannes«); sdraavnik »Larivière« je bil dr. Flaubert, avtorjev oče. Kakor v romanu, tudi v resnici dr. Delamare ni dolgo živel po Emini smrti: baje se je tudi zastrupil.

Flaubert je torej vse osebe, vse kraje in nekatere dogodke točno posnel po istini, a jim dal druga imena, napisal svoj roman v dovršeni obliki in v krasnem jeziku. Dialoge, psihološka utemeljevanja in razvijanja ter rasne prisore pa si je seveda sprejel sam. Toda v vsem je ravnal Flaubert takšno,

z okusom, tako da ni nikogar kompromitiral. Bil je umetnik.

In Dostojevskij je spisal »Zapiske iz mrtvega doma« po lastnih doživljajih in portretiral v svojih delih nešteto svojih znancev: Gorkij in Andrejev sta pisala večina po resnici, kakor je Tolstoj sejemal snovi in značaje svojih del iz življenja. Jurčič, Korčak in Tavčar so črnali dogodke in značaje iz svoje sredine, in mla kuharica je imela prav poseben užitek, ko je čitala »Čvete« v jesenic, »Visečko kroniko« ter je srečavala vsak hip — značaje in snanke iz poljske doline. Tudi moderni nemški beletristi pišejo tako.

N. pr. Thomas Mann je v romanu »Buddenbrooks« pisal po živem modelu iz Lübecka, in Jakob Wassermann pri snaji, da so mu bili modeli cele prijateljeli. Seveda neprosto voljni. In naslikal jih je včasih zelo neimpatentno. To je le par vzgledov. Vsi pa dokazujejo, da so pisatelji vseh vekov in narodnosti na svoja dela uporabljali žive modele. In te modele so včasih uporabljal v situacijah, konfliktih in ulogah, ki so bile morda originalom povsem tuji ali celo čisto proti njih značaju. Toda dolžnost pisateljeva je, da piše tako, da njegovega modela čitatelj ne spozna, da ga ne kompromitira. Vse drugo je dovoljeno. Zakaj ne gre za to, odkod umetnik zajema svoje gline, nego kaj zna iz te gline sgnesti. Ljudje in narava so umetniku le tvarina; oblika in ideja, ki oživljata to stvarino, pa je baš ono, kar daje delu značaj in celo umotvora. V tem oziru ni

torej med kiparjem, slikarjem in pisateljem nobene razlike.

Glavni in najzdrpni model si je vsak pisatelj sam. Umetnik išče lepote in resnice najbolj v samem sebi, in vsake novo delo mu je hkratu nov prispevek k avtobiografiji. Vsak leposlovnim umotvor je nekaj mosaic, v katerem pa prevladuje individualna umetniškova barva. Umotvor je organizem, ki ga kakor po naravi ustvarjeno enotno delo obvladuje enotni zakon, enotna sila, enotna ideja. Tuje usoda, misli in čustva povzbuje umetnik s svojimi, in prav način in sad tega povezovanja v celotno enoto tvori umotvor.

Pisateljskim modelom je včasih sila neprijetno, ako se spoznajo v kakem romanu ali noveli; silati če igrajo v njih ulogo tepeca, dasti so pametni, intriganti, dasti so vse prej, zaljubljenec v neko damo, lei je niti ne poznajo, akonuh, dasti so morda radodarni kavalirji, razuradenci, dasti žive natančno po vseh dožljih in cerkvenih postavah. Imajo nekako občutek tiste dunatake dame, ki ji je slavni Makart naslikal portret glave na gobo telo krasnega plačana modela najslabšega slovesa. Tak čin je pač pregrešek proti taku in okusu, vendar ga ni jemati tragično. Zakaj brea predznanosti in svobode bi se nam tudi umetnost pofilitirala in bi svodenela. Krvi in mesa zajemlje tudi beletrija več in resničnega življenja, nego in avtorjevo domišljijo.

A tudi takim uglednim modernim nemški pisatelj, kakršen je Jakob Wassermann, priznana, da je meja, do katere

smo hoditi pisatelj v zajemanju iz realnega življenja, tečaj problem. »Kobljiva stvar je«, piše »kako naj se vede pisnik, ako mora osebo iz svoje družbe, da celo tako, ki so nainvo lakali njegovo bližino, transponirati v svoj pisniški svet. V mladosti je človek v tem oziru precej nepremišljen; vsaj jaz sem bil tak«.

In pisec teh vrst mora priznati, da je bil v mladosti včasih tudi tak neokusen indiskretneč. Tb danes obhajujem; a v začudenje mi je, da vendar nisem našel v tem grohu predaleč. Opravičuje naj me vsaj nekoliko stremiljenje po plastičnih, res živih značajih in srede sodobnikov in pa želja, uiti vsam kopijam ter biti izviran. Ako se izgovarja Wassermann na mladost, ki je vselej objestna norost in naivna brezskrbnost, prosim vse svoje nekdane neprosto voljne moške in ženske modele tudi jas: »Odpustite mladitcu, ki Vas je bil žaliti brez zloga namen!«

Ker namen je vas. Ako pa ima pisatelj, že plavajo glave, velike življenjske iskruje in — rečimo — celo akademsko tsoobrazbe, oživljen in utipljiv zli namen, koga sodobnikom predstaviti in potomcem v svoji knjigi ostaviti kot lopova, okrutnika, etičnega in kulturnega barbarja, dasti so vse te lastnosti modelu ne le tuje, nego so v popolnam nasprotju s modelovim značajem in modelovo kulturo. Je tak hudoben čin označiti le kot literarno častikrajo.

Ako bi n. pr. kdo hotel trditi, da sem jaz rajnega Cankarja preganjal, mu povedo škodoval, izpodkopaval ugled

jo predstavlja »Manchester Guardian«, nastopna: 1) vrhovni svet kot najvišja izvrševalna avtoriteta v Evropi je dokončal svoj posel; 2) Zveza narodov je gleda na Zedinjene države Nemčijo in Rusijo le še Zveza po imenu; 3) Nemčija pride v Genovo, da pove svoje mnenje o problemu evropske obnove; 4) Rusija izve pogoje za priznanje sovjetske vlade; 5) Garancijski dogovor, ki ga je ponudila Anglija Franciji v Cannesu proti neizzvanemu nemškemu napadu ostane v veljavi. Služiti ima lažji evropski obnovi; 6) Mala antanta: Že dovršeno delo dr. Beneša v smislu gospodarskega pokreta in mirovne politike je sigurno pred vsako nevarnostjo, da bi mu kdo nasprotoval v Genovi, marveč

bo to delo lahko najbolje prispevalo k dobremu rezultatu konference. Mala antanta, ki se že veže politično s Poljsko, Rusijo in Avstrijo, je model zato, kar upa Genova storiti v vsej Evropi.

Do konference bomo čuli še mnogo mnenj in nasvetov, ki se bodo upoštevali ali zametavali, slišali bomo optimistične in pesimistične glasove, kar bo vse kazalo na važnost konference in opominjalo narode, naj se resno pripravijo na njo. Mala antanta uspeva v svojem delovanju za konferenco, zato se moremo nadejati njenega uspeha. Na konferenci se bo začelo spravljanje v tir evropsko gospodarstvo, ali prevelikemu optimizmu se tudi glede Genove ne smemo udajati.

Pismo iz Prage.

V Pragi, 1. marca 1922.

Doba parlamentarnih počitnic ni bila doba miru, marveč so posegli v njo rušilni momenti. To sta bili stavki rudarjev in kovinarjev, obe v velikem obsegu, ki sta sicer poravnani, ali samo potom kompromis, vsled česar si ne moremo prikrivati, da nista definitivno odpravljene. Treba je ti dve stavki smatrati za prvi signal na boj za novo gospodarsko smer, ki na se je pravzaprav že pričel. Ta zasleduje zmanjšanje mezd in plač na jedni strani, na drugi pa znižanje cen. Boj se bo odigral v najbližnji dobi in z njim se ima razrešiti vse gospodarsko življenje naše države, ozdraviti njene finance in urediti produktivne razmere, njen domači in zunanji kredit, sploh vso njeno finančno silo. Radi tega sta ti dve stavki, ki predstavljata pričetek gospodarskega boja, vzbudili pozornost vseh činiteljev v državi, kar tudi zasluži.

Drugi rušilni moment je negotovo razmerje s Poljsko, do katere je naše stališče še nejasno, dasi delujejo na obeh straneh številni činitelji za dobro sosedstvo med obema državama. V Poljski pa se nahajajo živili, kateri bi radi odtrgali keke se z našega telesa. Ne gre samo za malo gorsko ozemlje Javočno v bližini znanega zdraviliškega mesta Zakopany, marveč tudi za del Tesinskega, ki nam je ostal, ki pa še vedno diši Poljakom. Odpor v našem narodu proti vsaki koncesiji Poljakom je silen, elementaren in lahko bi se razvil tako, da bi onemogočil vsak stik s Poljsko.

Za vzrok vznemirjenja je služila tudi pot ministrskega predsednika dr. Beneša v Pariz in London, nad katero se širijo še mevsne nejasnosti. Imela je dva cilja: informacijo o nesoglasju med Anglijo in Francijo, informacijo o njuni dispoziciji napram Nemčiji in Rusiji za genovsko konferenco, ravnanje po tem in končno sklepanje posojila v Angliji, ki temelji na investicijah v glavnem glede železniških in raznih vladnih stavb.

Skupna posledica dr. Beneševga potovanja je tale: Češkoslovaška si prizadeva, da bi med Francijo in Anglijo izginila vsa nesporazumelja, daleč pa je od vsakega namena, da bi se zapletala v njune medsebojne razmere ali da bi se postavljala na stran jedne ali druge. Češkoslovaška zunanja politika si hoče ob vsem prijateljstvu do antantnih držav varovati samostojnost in neodvisnost, da bi mogla voditi politiko, koristno svojim lastnim potrebam in interesom. Češkoslovaška republika

se dobro zaveda svoje dolžnosti do zaveznikov v mali antanti, zlasti do Jugoslavije, in ne stori ničesar, kar bi moglo zrahljati ravnotežje male antante. Zato bo dr. Beneš postopal vedno soglasno s Pašičem. Sporazumljenje med njima se izvrši ne samo diplomatičnim potom s posredovanjem poslanikov, marveč tudi na sestankih, ki bodo v najbližnji dobi ali na češkoslovaških ali na jugoslovenskih tleh.

Kar se tiče češkoslovaškega posojila iz Anglije, se bo vršilo nadaljnje razpravljanje ta teden v Pragi kamor pride angleški zastopnik, toda s to bistveno razliko, da se svota zviša. Konferenca je preložena v Prago v svrhu, da ima dr. Beneš pri roki finančnega ministra in zastopnike bank. Voditelji češkoslovaških vladnih strank si žele politike, katera bi države ne eksponirala in je ne bi angažirala za stvari, ki bi presegle silo republike.

V akciji za pridržanje jugoslovenskega dijaštva v Pragi so storjeni saj prvi koraki s tem, da so akademski senati Karlovega vsučilišča in visoke tehniške šole sklenili, naj bi se neimoviti jugoslovenski dijaki oprostiti kolektivne, takse za izpite pa naj bi se v utemeljenih slučajih znižale na plačilno višino za domače dijake. Sklep velja za dobo, dokler bo trajala neugodna diferenciacija med češkoslovaško in jugoslovensko valuto. Prva poročila o odhodu nekoliko stotin jugoslovenskih dijakov na Poljsko so bila pretirana, kajti v resnici jih je odšlo samo malo. Jugoslovenskih dijakov je bilo letos v Pragi vpisanih 150 več nego lanskega leta.

J. K. S.

Julijska krajina.

— O avtonomiji goriške dežele. Po prevratu so se goriški Slovenci kakor tudi Furlani opetovano izrekli za to, da hočejo obdržati za svojo deželico avtonomijo. Sedaj je bilo to vprašanje na dnevnem redu goriškega deželnega odbora. Sprejela se je resolucija, ki se izreka za uvedbo avtonomije, druga resolucija pa zahteva priključitev kanalske doline na Koroško ter idrijskega in postojnskega okraja h goriški deželi. Predložil se je tudi načrt za sestavo deželnega zbora. Italijani bi imeli 20, Slovenci pa 19 zastopnikov. Avtonomiji je ugovarjal samo Bonavia, župan iz Trzica. Goriški Slovenci so doprinesli veliko žrtev, ker so dopustili Italijanom premoč v deželnem zboru. Ali s tem je ovržena trditev njihovih drugorodnih zastopnikov, češ da se Slovenci potegujejo

jo za avtonomijo samo iz tega vzroka, da bi dobili večino v deželi ter bi gospodarili v škodo italijanskega življenja. Slovenci so pokazali, da nimajo nikakih zahrbtnih namenov, marveč da jim gre le za sporazum in vzajemno delo med Slovenci in domačimi Italijani. Ta žrtev se mora na italijanski strani prav upoštevati! Zato pa se ne sme na noben način v goriški deželni zbor — ako res pride do njega — zopet naseliti ne Pajerjev, pa tudi ne Falduttijev način deželnega gospodarstva, kajti ta dva moža sta poznala v deželni hiši le Italijane in Furlane. Slovencev pa ne. Za slednje so ostali razni skleni in podpore večnoma samo na papirju. Predsednik sedanega deželnega zbora dr. Pettarin dobro pozna predvoljno gospodarstvo v deželnem zboru in odboru, v. kako je bilo tam in zato tudi v. kako ne

sme biti v novem povojnem deželnem zboru, ako ima ta res služiti obnovi in boljši bodočnosti goriške dežele.

— Sokolski dom v Kobaridu. Odbor kobaridskega Sokola je razposlal po deželi poziv, v katerem navaja, da je tamkajšnje sokolsko društvo že pred vojno prav uridno delovalo. Takrat je si bil postavil Sokol kot cilj zgradbo svojega lastnega doma, a volna mu je prekrizala načrte. Sedaj je Sokol zopet krepko oživel in oprjel se je znova na naloge, da si postavi svoj dom. Ni dvoma, da stori zavedni kobaridski trg svojo polno dolžnost napram Sokolu, ali stroški bodo taki, da se pričakuje prispevkov tudi iz drugih krajev dežele. Rodoljubi bodo gotovo radi prispevali, da se postavi v Kobaridu Sokolski dom.

Narodna skupščina.

IZVOLITEV NOVEGA PREDSEDSTVA. — VOLITEV ODBOROV. — DR. KOROŠČEVE ASPIRACIJE NA PODPREDSEDNIŠKO MESTO. — GOSPODARSKE ORGANIZACIJE SLOVENIJE.

— Beograd, 4. marca (Izv.) V smiselnem novem, z 2. t. m. veljavnega skupščinskega poslovnika je narodna skupščina na včerajšnji plenarni seji izvolila novega predsedstva, volila nove člane v razne odbore in s tem položila temelji za nadaljnjo zakonodajno delo. Politično značilen pa je bil nastop dr. Korošca pred otvoritvijo seje. V protorih predsedstva narodne skupščine je bila popreje konferenca klubovih načelnikov. Te konference so se udeležili šefi vseh parlamentarnih klubov. Namen konference je bil doseči sporazum glede volitev predsedstva in članov odbora. To konferenco je posetil tudi načelnik Jugoslovenskega kluba dr. Anton Korošec in je na njej zahteval, da se odstopi eno predsedniško mesto njegovemu klubu. Ker so ostali klubovi načelniki izjavili, da ne morejo ugoditi tej zahtevi z obzrom na to, da določa poslovnik samo dva, ne pa trih podpredsednikov. Korošec pa je dalje izrazil željo, da njegov klub sprejme to podpredsedniško mesto z obzrom na važne reprezentacijske in manifestacijske svetočnosti, pri katerih hoče biti zastopan tudi Jugoslovanski klub. (Misljeno so kraljeve poročne svetočnosti.) Tokom debate je bila izmenjana misel, da se poslovnik v tem oziru spremeni in določijo trije podpredsedniki. Koroševa skupina pa se ni hotela zadovoljiti s kakim tajnim mestom. Na konferenci je bil končno dosežen sporazum, na podlagi katerega je bilo potem v seji izvoljeno predsedstvo narodne skupščine oz. člani v posamezne odbore.

Seja je bila otvorjena ob 17.30. Pred prehodom na dnevni red je tajnik prečital protokole resolucije gospodarskih organizacij Slovenije proti zakonu glede odgoditve trgovskih plačil v inozemstvu.

Po končanih formalnostih je zbornica prešla na dnevni red: k volitvam predsedstva in članov raznih odborov. Predsedstvo je prevzel najstarejši član zbornice Milorad Vujčić.

Pri volitvi predsedstva je bilo odanih 191 glasov. dr. Ivan Ribar je dobil 149, Mihailo Stojić 13, Ivan Mermolja 1 glas, 26 glasovnic kerikalnih je bilo praznih. Začasni predsednik je na to priglasil izid, da je za predsednika zakonodajne skupščine izvoljen dr. Ivan Ribar, ki je bil od zbornice viharno pozdravljen in je takoj imel daljši govor, v katerem je očrtal naloge poslanca in zakonodajne skupščine.

Za prvega podpredsednika je bil izvoljen radikalec Milorad Vujčić s 152 glasovi, za drugega podpredsednika pa musliman dr. Halil bog Hrasnica s 124 glasovi.

Za tajnike so bili izvoljeni: Vojislav Janjić, radikal, Janko Rajar, SKS, musliman Hussein Alić in demokrat Radoslav Agatonović. Nato so bile izvršene volitve v verifikacijski, imunitetni in finančni odbor in v odbor za prošnje in pritožbe. Seja je bila ob 20.30 zaključena. Prihodnja seja v ponedeljek.

Novinski pregled.

— »Nova Dobra«, socialnodemokratski list v Pizni, piše k potovanju ministrskega predsednika dr. Beneša to-le: Na sploh bi bilo prezgodno vsako domnevanje o stvarnih rezultatih potovanja. Po naših demokratskih in ustavnih načelih pada dr. Beneš bilanco svojih razprav zunanjemu odzivu narodne skupščine in republika izve v kratkem času vse, o čemur so jo doslej informirali samo zavezniki listi. Po našem mnenju pravega Beneševa pot v svoji važnosti vse, kar se je zgodilo v notranji politiki med njegovo odstopnostjo v celr republiki, Češkoslovaška republika je v osebi svojega konstitucionalnega zastopnika nastopila kot iniciativni mednarodni faktor. Potovanje dr. Beneša je bilo brezovomno pomembna evropska zadeva, za katero je bila nekaj dni osredotočena svetovna politika. S tem potovanjem so takozvane male države Srednje Evrope energično stopile na polje mednarodne delavnosti in so tako naglašale svojo eksistenco in pravico do svoje veljave. Mala antanta je razodela svoj opravičeni interes na rešitvi zapadnih in vseevropskih vprašanj. Dr. Beneš je posegel v vprašanje genovske konference, je pogledal v tajnosti angleško - francoskega razmerja in spregovoril svojo besedo tudi

k odnošajem zapadnih držav do Nemčije in Rusije. Kritika skupne bilance potovanja našega predsednika pa ni bila stvarna volnja. Stane 6.50 Din. Z »Zarje« pa se bo kako podpora je dobil ministrski predsednik pri svojih pogajanjih v inozemstvu s strani političnih strank naše države. Odgovor je zelo žalosten. Komaj je ministrski predsednik zapustil Prago, že niso imeli nekateri ljudje drugega opravila, nego intrigirati proti njemu. Kak propad politične morale in smisla za državo tiži v tem!

— »Journal« prinaša poročilo svojega londonskega dopisnika o sestanku v Boulogni, ki pravi: Lloyd George je vzhicen. Polnare je zadovoljen. Časopisje obeh dežel razglasa vse, kar se je v Boulognu zgodilo, za izvrstno. Vzroka dovoli, da se spravi občinstvo do pojmovanja, da se je antanta nebo zopet zjasnila. V mojem klubu so ljudje, ki sodijo, da se je dosegel v Boulognu sporazum samo o točkah, o katerih sploh ni bilo nikakega nesporazuma in da iz tega vzroka vsak izmed obeh ministrskih predsednikov veruje, da je izpreobrnil drugega za svoje naziranje. Ostaja pa vtisk, da je bil učinek na zunanji svet jako dober. O podrobnostih se izve malo. Občudovalci Lloyd Georgeja pripovedujejo, da je Polnareja s svojim dokazovanjem kar potlačil. Razsodni ljudje mislijo, da bi bilo neukusno, izgrajevati oba državnika drugega proti drugemu, kakor pri kaki tekmi za dobitki.

— »Stanapa« naglašja po boulognskem sestanku francosko-rusko zblizanje, katero se ne da tajiti in katero sloni na obeh straneh na dobrih vzrokih. Sovjetska vlada hoče očitno zabraniti, da bi Rusija postala angleška kolonija in izgrava radi tega francoski vpliv proti angleškemu ali angleško-nemškemu. Nasprotno gre cilj Francije za tem, da loči Rusijo od Nemčije in vzpostavi kakor hitro mogoče proti Nemčiji stare francosko-ruske škopalne klesče.

— »Prager Presse« priložuje dopis iz Berlina, kateri se bavi z volitvijo predsednika nemške države. Meseca junija ali julija ali morda še z novimi državnozbornimi volitvami se izvrši prva volitev predsednika nemške države. Dosedanega predsednika Eberta je v februarju 1919. izbrala v Weimaru narodna skupščina. Pretekla so že tri leta in da se ustavna volitev s strani ljudstva še ni izvršila za to ne za dne Eberta prav nikaka krivda. On je že dvakrat prošil državno vlado, da naj bi se razpisala volitev predsednika. Toda s Ebertom, bivšim sed'arskim pomočnikom, ki je na svojem visokem in težkem mestu v republiki pokazal nenavadno mnogo prevdarnosti in takta, so bili zadovoljni na levi in desnici in tudi v sredini tako, da se nikomur ni mudilo za ustavno volitev predsednika. Sedaj pa so nemški nacionalci in nemška ljudska stranka v zbornici izvršili sunek proti Ebertu, ki pomeni, da želijo konec provizorijata, da naj se torej kmalu izvrši ustavna izvolitev predsednika. Ni pa padla pri tem nikaka žaljiva beseda, kajti z uradovanjem Ebertovim vlada splošna za-

dovolnost. Zakaj ta sunek? Odgovor dajejo nemško-nacionalni listi, ki pravijo: To visoko mesto treba poveriti možu, ki bo razumel in izvrševanju svojih službenih dolžnosti tudi napram inozemstvu zastopati nemški narod s polno težo priznane politične osebnosti. Od državnega poglavarja zahtevamo več nego samo to, da je dostojen človek, mi zahtevamo na tem mestu osebnost širokega horizonta, moža, ki je poklican po svojem dosedanjem delovanju, po naravi in po usodi za vlogo voditelja. Ebertov naslednik bi torej moral izrati po nemško-nacionalnih željah vodilno vlogo, za katero je določen že po naravi in usodi. Kako bi se strinjalo to z državno ustavo? Cilji desničarjev se zrcalijo v kombinacijah njihovega časopisja: navaja se bivši prestolonaslednik, potem bivši bavarski prestolonaslednik Ruprecht, feldmaršal Hindenburg, prejšnji bavarski ministrski predsednik Kahr itd. Jasnno je, da bi imela izbrana osebnost držati mesto za bodočega monarha. Nemški monarhisti sodijo, da je prišel čas, da stavijo ljudstvu veliko vprašanje, ali se odloči za republiko ali proti republiki? Pričakovati je vsekakor, da se proti strnjeni monarhistični stranki postavi sklenjena vrsta republikancev. Pri tem je pred vsem drugim v ospredju vprašanje, ali se izreče nemški narod na dan volitve za republiko ali proti njej? To bo evropskega pomena.

Iz naše kraljevine.

— k Odlikovanju muslimanskega ministra. Iz Beograda poročajo, da je bil muslimanski minister Osman Vilović odlikovan z redom sv. Sava II. razreda.

— k Šolstvo v južni Srbiji. V Skoplju je univerza, trgovska šola, učiteljske in poljedelske šole. V Prizrenu pravoslavno semenišče, v Bitolju poljedelska šola, osmerazredna gimnazija se v Skoplju, Bitolju, Ohridi, Kumanev, Pristini in Štipu. Poleg teh je še deset apodnih gimnazij in 23 obrtnih šol.

— k Poplave v Bosni. Vlada v Beogradu je dobila iz Bosne poročila o poplavah, ki so jih povzročile narasle rake vsled topljenja snega. Po nekod so potrpane tudi železniške proge.

— k Promet med Zemunom in Beogradom. Trgovska banka je kupila dva parnika, ki bosta redno vozila na progi Zemun-Beograd-Pančevo in obratno. I. t. m. se je vršila poskusna vožnja, katera je prisostvoval tudi admiral Priča in več uradnikov iz prometnega ministrstva.

Babilonska zmešnjava o Versaillesu.

Dr. Margareta Rothbartova, berlinska zgodovinarica, je izdala pri Nemški založbi za politiko in zgodovino svojo knjigo z naslovom »Veliki štirje na delu«. V njej opisuje potek mirovne konference v Versaillesu. V poglavju »Kako so se vršile razprave piše o jezikovni zmešnjavi, ki je vladala med zastopniki držav.

Lloyd George in Wilson ne znata francoski, Orlando ni znal angleški. Edini, ki je v svetu četvorice znal oba jezika, je bil Clemenceau. Vsi drugi so morali imeti s seboj tolmače.

Francoski zunanji minister Pichon je ob začetku konference predlagal naj bi bila francosčina razpravni jezik. Wilson in Lloyd George pa sta se predlogu uprila. Wilson je naglašal, da je angleščina uradni jezik britanskega imperija, Zedinjenih držav, vsega Vzhoda in torej velike večine prebivalcev na svetu. Nato se je oglašal Orlando za italijansko. Clemenceau je odgovoril, naj bodo enakopravni torej vsi trije jeziki, a francosčina pri težavnejših razlagah sklepov s svojim tekstom edino merodajna. Končno se je sprejelo, da sta enakopravna francosčina in angleščina. Tako se je moral vsak sklep prevesti na drug jezik; zato se je potek razprav zavlačeval, ker vsaka zadeva se je morala podajati dvakrat. V svetu desetorice je bilo vedno dovolj zmešnjav zaradi nerazumevanja jezikov; v svetu četvorice pa se je lahko razpravljalo angleški, ki so ga razumeli Clemenceau, Wilson in Lloyd George; le Orlando je moral tolmač prenesti šepetati v uho. Zato pa je bil Orlando vedno nervozen in povsem odvisen od Clemenceaua. Orlando je vedno pritrjeval Clemenceauu, tako da mu večkrat francoski predsednik niti ni povedal, kar je predlagal, ker je bil uverjen, da mu bo Orlando pritrjil. Wilson in Orlando sploh nista mogla občevati. Največji ugled na konferenci je užival lajtnant Mantoux, ki je znal največ jezikov, se je odlikoval z izrednim spominom ter je podajal Wilsonu in Lloyd Georgeu dragocene informacije. Mantoux je bil najbolj zanesljiv prevajalec, ki je tudi napake svetovnih nož spretno popravljal. General Botha je govoril angleški in holandski.

O Pašiču piše dr. Marg. Rothbartova: »Srbski delegat Pašič ni govoril angleški in njegovo francosčino so razumeli le nekateri.«

Delegati so torej niso razumeli in zato so nastale v zapisnikih in sklepih velike hibe. Marsikaj so delegati prešli ali marsikaj je bilo sklenjeno, o čemer ta in oni ni vedel, da je že sprejeto ali odklonjeno. Na mirovni konferenci je vladala večkrat pravcata babilonska zmešnjava. Delegati so bili končno tako utrujeni, da so postali anarhni. Iz tega na je tudi razumljivo marsikaj, kar ostane sicer marsikomu rovesem nerazumljivo. Naloga je bila strašno težka in za premaganje tega dela bi bilo treba drugih moči in dobojev, kakor so bili na razpolago.

in mu zagrenjal življenje, bi vedoma ali nevedoma lagal. Zakaj resnica je prav nasprotna. Ves moj spor z njim je obtožba le v dve tresh replikah, ki sam jih bil s polnim podpisom ali s svojo, vsakomur znano šifro objavil v »Slovanu« in v »Slov. Narodu.« Da sem branil sebe in A. Askercu Cankarjevih krivičnih le iz nepoučenosti izvirajočih vehementnih napadov, je bila moja pravica. Slab mož, ki molči, kadar se mu dela krivica.

Od dijaških let do smrti sem obdelal s Cankarjem: prijatelja sva si bila, sprla sva se, a znova brez okolišev spravila, se znova sprla, a končno sva zopet prijateljsko kramljala. Velik sopisem hranim iz Slovanove dobe, a še večji se mi je pogubil. Kdor je poznal Cankarja, njegovo zagrenjenost, ekaplozivnost, tisti ve, da je bilo občevaranje z njim možno včasih le z največjim samozatajevanjem. Zakaj Cankar je bil velik v vsakem oziru: v vrlinah in hihlah. Kot prijatelj iz njegove deške dobe sem ga poznal do dna. Zato pa nisem jemal tragično niti njegovih posvov niti se nisem bahal z izrazi njegove prijateljske ljubezni. Ker z mrzno in ljubeznijo je bil radodaren na vse strani.

Globoko občalujem, da si nisem vsebeležil obširno mi pripravedovane vsebine tresh zasnovanih novel v kavarni »Union« sva sedela morda dva meseca pred njegovo nenadno smrtjo. In pripovedoval mi je vse uro: troje novel, ki bi jim bili glavne osebe narodni

umetniki. rezbarji krucifiksov in slikarji vaških kapelic. Polne globokega verskega čuta, nežne poetične umetnine, zajete iz vrhniškega mljveja bi bile te tri novele, ki jih ni več utegnil napisati.

In še se spominjam, da sem ga takrat podražil:

»Ej, Ivan, čemu si šel napisat »Krapanovo kobilo«? Zaradi nje je morala Mestna hranilnica dvigniti svojo stroho«

»Kako to?« se je začudil.

»Ker je prejel Schwentner več eksemplarjev nazaj, nego jih je bil odposlal. Zda pa mu prhne pod stroho« sem se šalil.

Cankar se je široko zasmejal. »Ali si še kaj hud?«

»Saj nikoli nisem bil« sem mu odgovoril smeje. »Če bi ti takrat poznal mojo življensko borbo, bi me bil nikdar tako krivičen.«

Izremlil se je. »A če bi bil ti poznal takratni moj obup...?«

»Poznal sem ga. A borat sem, ti nisem mogel pomagati, ki si bil še večji«

»Pustiva grdo preteklost« je dejal. »Vem, delaš kolikor znaš in moreš... in zopet sva prijatelja.«

Vse to navajam, ne da bi se branil današnjih pamfletov, nego da ugotovim resnico bodočim literarnim historikom. Do smrti je občeval Cankar s svojim bratom, mojo sestro, me opetovano vabil k sebi na Rožnik, posedeval je rad v družbi moje žene in se pribajal šalit

k mojim hčeram za kavarnsko mizo. Tako smo si bili dobri zopet, kakor v tistih letih, ko je zahajal vsak dan k meni na Martinovo cesto, ko sva peš izletevala k Ivanu Resmanu, ko sva estetizirala in veselječila po dunajskih kavarnah ter si v dobi mojega uredovanja »Narodovega« listka (1897-1900) ter »Slovan« (1902-1906) pisala včasih brezkončna, iskrena prijazna, a včasih kratka, a iskreno groba pisma.

In zdaj naj gre kdo napiše, da sem bil Cankarjev sovražnik! Raoul Auernheimer pripoveduje:

»Pisnik« Christiana Wahnschaffec je prejel nekega dne skrajno obupano pismo Gustafa af Geijerstama, ki mu je poročal, da je ruiniran in izgubljen, ker ga je Strindberg v »Ornih« zasledoval s vse štatileje razumljivo označil kot izmeček in kugo svoje dobele. Kratko dobo na to je švedski pisnik Geijerstam umrl: njegov priatelj si trdil, da iz žalosti...«

Mene — in še marsikoga — je omamlil Cankar še hujše, še groše.

Kdor verjame, svobodno mu! Kdor me pozna po delu in občevaranju, ve resnico. Jas sem se nisem žalostil in zato se nisem umrl.

Isti Auernheimer pa tudi piše: »Pregreški na literarnem polju so grehi proti taktu. Takt pomenja občutljivost v prstnih koncih, in kdor je nima, bi peresa sploh ne smel vzeti v roko, dasi je takt navidezno človeška lastnost. Le človeška? Ne, tudi pesniškale

Revolucija na Reki.

Fašistovska usta. — Ital. torpedovka bombardirala mesto. — Fašisti gospodarji Reke. — Zanela ujet in justitijciran? — Reko anektira Italija?

— Rim, 4. marca. (Izv.) Rimski listi zelo vznemirjeni na napeto pleso o dogodkih na Reki. »Tribuna« pozivlja vlado, da prisloži Reki s finančnimi sredstvi na pomoč. Zadnja izdaja lista »Il Mondo« pa javlja, da so fašisti na Reki proglasili fašistovsko revolucijarno vlado. Po njegovih informacijah je Zanelova vlada pobegnila v Bakar.

— Rim, 4. marca. (Izv.) Tržaški poslanec in vodja fašistov Giunta je na Reki, kjer vodi osebno vsa fašistovska akcija za aneksijo Reke Italiji.

— Bakar, 4. marca. (Izv.) Od fašistov dne 1. t. m. vzprijorjeni izgrede in napadi proti Zanelovi vladi na Reki so tekom včerajšnjega dneva dobili posebno ostrino in dospeli na vrhunec.

Včeraj v zgodnjih jutranjih urah okoli pete ure so fašisti z močnimi četami, oboroženi s bombami, granatami in strojnimi puškami, navlatili na Zanelovo vlado. Za povod ljudim napadom so izbrali fašisti uboj nekega fašista. Fašisti so se po vseh glavnih ulicah pojavili v zelo močnih četah in korakali proti nekdanji guvernerski palači. Začeli so streljati na kvesturo in vojašnice, kjer so bile dislocirane policije, ki straže in vlado čete. Znamenje za napad je bilo dano točno ob 5. zljuraj. Strahovit ogenj so otvorili fašisti z enim topovskim strelom in z metanjem bomb. Po ulicah so vozili mitraljeze, streljali iz njih, kakor tudi iz peklenskih ogentov. Bil je to prvi puškenski ogent, ki je odmeval daleč v Istro in okolico.

— Sušak, 4. marca. (Izv.) V reški luki so sedaj stacionirane tri italijanske vojne ladje. Od teh ena torpedovka. Čim so se včeraj zljuraj začeli na Reki prvi napadi na vlado, ko so padli prvi strel, je Italijanska torpedovka začela streljati na vladno palačo. Oddala je 50 streliv. Ostali dve italijanski bojni ladji sta prizor mirno gledali. Bivša guvernerska palača in ostala poslopja so bila vsled tega bombardiranja zelo poškodovana. Materialna škoda po mestu in na vladnih poslopih je veljanska.

— Bakar, 4. marca. (Izv.) Ko je vlada uvidela, da proti dobro organiziranemu fašistov. napadu, ki strelja za tem, da se Reka s vsi okolico priključi potom aneksije Italiji, absolutno ne more ostaviti zadostne obrambe, da je izključena vsaka rešitev, je na guvernerski palači ob 12.30 izobesila belo zastavo. Streljanje je takoj momentano pnehalo.

— Bakar, 4. marca. (Izv.) Vos čas silovitih fašistovskih izgrediv so se italijanska okupacijska vojska in karabinjerji držali tako pasivno, da je bilo jasno, da so o napadu fašistov dogovorili. Okoli 1. zop. je streljanje, ko je bila izobesena be-

la zastava, začasno prenehalo. Streljanje se je proti večeru zopet ponovilo in okoli 6. večer je bilo zelo silovito. Čuli so se strelski pušk, topov in eksplozivne bomb. Po poročilih z Sušaka in Reke je zapadal na Reki velik fašistovski terori. Po nekaterih trgovinah in lokalih so bila izvršena velika plenjenja inustošenja.

— Sušak, 4. marca. (Izv.) Tekom včerajšnjih nemirov je prileto tudi več izstrelkov na Sušaku. Po Sušaku se je raznesla govorica, da nameravajo fašisti vdreti tudi na Sušak in se polastiti mesta. Naše prebivalstvo v okolici in na Sušaku je zelo razburjeno. Povsod odmeva klic, naj se na vsak način striktno izvede rapalska pogodba.

— Sušak, 4. marca. (Izv.) Sročil je semkaj dospela vest, da so fašisti, čim je bila izobesena na vladni palači bela zastava, s posebnim štabom odšli do Zanelovega aretiral in izjavili, da va stavilo pred sodišče. Balo nameravalo tekom noči izvršiti njegovo justitijacijo, ker so ga proglasili za veleizdajalca Italije.

— Sušak, 4. marca. (Izv.) Fašisti prolašajo sklep:

Aneksijska Reke Italiji se izvrši v najkrajšem času.

Prilaskulo, da že danes. Ta vest je verjetna in utemeljena. Pomisliti je treba samo na poročila, da je zadnji fašistovski kongres v Milanu sklenil prenehati z vsemi naskrbi in sredstvi izprazniti tretje dalmatinske cone in pa aneksijo Reke.

— Sušak, 4. marca. (Izv.) Položaj na Sušaku je kritičen. Fašistovski izgrediv na Reki imajo globok odmev. Nevarnost je, da zasede fašisti Sušak in da italijanska okupacijska vojska ne ovira te okupacije. Jugoslovenci na Sušaku so sročili imeli sestanek, na katerem so po dolgem razmotrivanju položaja sprejeli resolucijo, ki zahteva takojšnje in brezovojno izraznitve tretje dalmatinske cone in odločno protestira, da bi prevzel reško luko z Barošem kak mednarodni konzorcij.

Resolucija je bila odposlana vladni v Beograd.

— Reka, 4. marca. (Izv.) Fašisti so izbrabili za svoje nemire in izgrede umor fašista Fontane. V svojih druzvenih prostorih so postavili mitraljezi in umorjenemu fašistu. Poprejšnji dan so prireli Fontani ovcije. Palači so na njegovo krsto razne cvetlice in vence. Ker so se popolne v predmestju izvršili ne nekateri manjši snadi z vladnimi četami, so fašisti sklenili, da drugi dan prično z odločnim napadom, ki naj določi usodo mesta. Zvečer so imeli namreč fašisti velik shod. Skleni shoda pa so ostali nepoznani. Splošno je bilo znano, da so bili velike politične važnosti.

(Nadaljevanje med »Najnovejšimi«.)

Politične vesti.

— Česa se nadejajo? Beogradska »Pravda« poroča, da se je predsednik odbora »smakodnostvolučih« na javnem zborovanju izrazil tako-le: »Mi pričakujemo vsak trenutek, da izbruhnejo nemiri v Jugoslaviji. Ako se to zgodi, bomo z vso silo in od vseh strani udarili na Makedonijo. Za sedaj je vsa naša pozornost in vsa naša nuda uprta na akcijo hrvatskega bloka in Radića. Ob enem pa računamo z nastopom Madžarov, Italijanov in Arnavtov.« Zdi se nam, da se te nade revolucionarnih elementov v inozemstvu ne bodo uresničile. Kdor računa na možnost, da bi izbruhnil v Jugoslaviji nemiri, ne pozna faktičnih razmer. Rev se pojavljajo nesoglasja, a da bi se iz teh nesoglasij razvilo kakršnokoli revolucionarno gibanje, je docela izključeno. Ako nihče drug bo stala na straži naša vojska.

Ing. agr. Vinko Sadar:

— Apska kotlina v nevarnosti. Z Dunaja poročajo: Vodja zveznega ministrstva za zunanje zadeve je odgovoril na interakcijo poslancov Lieschnegga, dr. Gimpela, Fischerja in tovarišev glede rešitve Apske kotline potom izmenjave ozemlja med Avstrijo, Madžarsko in Jugoslavijo, da je zvezni kancelar svoječasno radevolje sprel ta predlog staferaske delne vlade in da je že pred konferenco v Benetkah tozadevno stopil v stik s madžarsko in jugoslovensko vlado. Tudi v Benetkah je hotel doseči kancelar, da bi se raspravljalo o tem vprašanju, toda rekli so mu, da rasprava o Apski kotlini ni dopustna na beneški konferenci. Vkljub temu pa Avstrijcem ni treba izgubiti upanja, ker to vprašanje še ni popolnoma rešeno. Danes se še ne more reči, ako se bo moglo to doseči potom medobnoze spoznanja med Madžarsko, Jugoslavijo in Avstrijo, ali pa na kak drug način. Gotovo pa je, da posveča tudi sedanj vlad zveznega ministrstva za zunanje zadeve največjo pozornost priklonitvi Apske kotline k Avstriji in da bo imel pri eventualnih neodobnih pogovorih z Jugoslavijo in Madžarsko pred očmi ta cilj, po katerem stremijo vsi Avstrijci. Zvezni kancelar ga je pooblastil s izjavo, da bo tudi nadalje zasledoval usodo prebi-

valstva Apske kotline in da bo kot šef vlade podpiral vse korake zunanje politike, ki gredo za adružitvijo Apske kotline z Avstrijo.

— Politika in valuta. Demokratski »Jug« piše: Naša država je z ozirom na valutno-financijski položaj v zelo težki situaciji. Dinar in krona padeta rapidno. Padala bosta še nadalje in kdo ve, kdaj, padla nehal padati. Ako bo šlo tako naprej, ni izključeno, da nas bo sadela usoda poljske marke in avstrijske krona. Vsi naši finančni krogi so poklicani, da preprečijo to padanje. Treba je uvaževati vsak dober svet, pa naj pride od katerekoli strani. Ako se nam ne posreči dvigniti naše valute, je samam vsa naša politična borba. V takih momentih se ne sme samo teorizirati, ampak je treba preiti s praktičnim delom. Pri tem delu morajo sodelovati tudi najširši narodni elji.

— Banatski Nemci za Jugoslovijo. »Samoupravca« poroča, da je od 300.000 banatskih Nemcev ontiralo samo 118 družin za tuje državljanstvo.

— »Zagrebački« dnevniki prenehali izhajati. 2. t. m. je izšla zadnja številka »Zagrebačkoga dnevnika«. Njegovi naročniki bodo prejeli kot nadomestilo »Jugoslovanski Lloyd«.

— Rumunske demonstracije v Parizu. Rumunsko dišanje je uprizorilo pred rumunskim poslanstvom v Parizu demonstracije proti rumunski vladi, ki jim je odtgnila dilaške podpore. Poslanstvo je poklicalo na pomoč policijo, ki je razgnala demonstrante.

— Novi predsednik španskega parlamenta. Španska zbornica je izvolila s veliko večino glasov Sanchoza Guerea za svojega predsednika.

— Zmanjšanje angleške vojske. Angleški vojni minister je izjavil, da bo angleška vojska zmanjšana na 33.000 moč.

— Volitni boj v Romuniji. To dni se vrše volitni volitve v poslanske zbornice. Volitna propaganda ima v Romuniji poseben značaj potom »volitnih znamenj«. Po uvedbi slične volitne pravice so bile stranke v zadregi radi velikega števila analfabetov. Po magalo so si na ta način, da so sačelo predlagati pred vsako listo volilno spa-

menje, katere se je vpisalo pri volilni sodniji. To sistem se je tako udomačil, da ljudstvo ne inenjuje več stranke, ampak samo znamenje. »Volite križ! (t. j. liberalna stranka). »Volite svezdole (t. j. Aversova ljudska str.) »Volite srple (t. j. kmetijska stranka) itd. Poim, alegorije, oklici, vse se vrhi po znamenjih. »Volite križ, kajti križ pripelje vaše duše v paradiž.« »Zvezda je pripeljala sveto Tri kralje k Zvečdarju, svezda generala Aversosa pripelje vas k sreči in blagostanju!« Ali pa obratno: »Volite križ, ki se pravi naložiti došeli mučeniški križ.« Aversova svezda je za domovino nesrečna, zato ni pričakovati, da se prikaže kot jutranjica. V Bukarešti je liberalna stranka sprejela v svojo listo tudi predsednika židovske cerkvene občine. Sploh se stranke kar bulijo za židovske kandidate, ker židovskih volilnih je bilo v deželi. Židovskega prednika liberalni križ čisto nič ne moči.

— Kritika italijanske sunanje politike. Angelo Treves piše v »Lavoratore Socialista« o italijanski politiki s ozirom na srednje Evrope. Med drugim pravi, da je politika Della Torrette zakrivila, da je izgubila Italija vse simpatije, ki jih je uživala po premirju v srednji Evropi. O rapalski pogodbi naglašuje, da je bila višek (t. j. triletna italijanska politika, ki se je prišla v Rimu 1. 1917 s pogodbo o zvezi med Italijani, Jugoslovenci in Čehi. Della Torrette je kriv, da se rapalska pogodba ni izvedla, ker je bil on le eksponent in zaupnik prerobitnih italijanskih nacionalistov, ki so delali na to, da se rapalska pogodba ne izvede v onih točkah, ki so v breme Italiji. Della Torrette je vedno odbijal izvedbo klavzuralneke pogodbe glede evakuacije tretje dalmatinske cone, izvedel je le klavzuralno glede Reke toda na način, ki nasprotuje duhu in vsebini rapalske pogodbe. Jugoslavija je zahtevala osem mesecev dalmatinske cone, toda Della Torrette je bil vedno engl. »Lepravi ni mogel navesti niti enega razloga za svoje zadržanje. Ako se trdi, da ima Italija pravico ostati v tretji coni, dokler se ne njeni volji ne reši stitut za italijanske manjine v Dalmaciji ali vprašanje ribolova, je to svačana primera za mala fidele, ker bi mogel italijanski zunanji minister, n. pr. nek Della Torrette, za vedno obdržati tretjo cono s kakimi enostavnimi zahtevami, ki niso v skladu z jugoslovensko suvereniteto in ki bi jih Beograd ne mogel sprejeti. Članek pravi dalje, da so jugoslovanski državniki, ki vedo, kako malo je vredna pravica brez sile in da je njihova država preslaba, da bi morala sama prisiliti Italijo k izvedbi pogodbe povečati lastno moč v mali antanti. Treba je vedeti, da imajo Jugoslavija, Češka-Slovaška in Rumunija skupno 45 milijonov prebivalcev, Madžarska pa le 5 milijonov. Mala antanta torej ni vetvarjena iz strahu pred madžarsko reakcijo. Pa tudi, da je imela mala antanta samo protimadžarske cilje, je morala sunanja politika Della Torrette spreminiti to cilje v protitalijanske. Della Torrette je z namenom, da vavira Jugoslaviji sovražnika, ki bi jo zahrbito napadel v bodoči vojni z Italijo za »osvojeniec« Šibenika in Splita, razvil tako odprto madžarofilsko politiko, da je prišel v Benetkah Avstrijo k odstupu lepca ozemlja Madžarski. Tako je dosegel dvoje: povečal je antipatijo male antante napram Italiji in sprisilite Avstrijo, da se je približala mali antanti, ki je ta zveza protitalijanska, ni treba dokazovati. Vlade tega seveda ne poverdo, pač pa časopisje. V Pragi smatrajo stvar slovenske Dalmacije kakor za svojo. Zato se tudi češka trgovina orientira napram Splitu in ne napram Trstu. Italijanska nacionalistično »pravoslie, posebnih službeno časopisje Della Torrette, piše o slovenskih kraji z zvenčevanjem in časti po D'Annunzijem vugledu. Še bo »svinjarje«. Popolnoma naravno je, da tako planje žali vse narode slovenske krvi. Njegov strup šutio tako v Pragi kakor v Beogradu. Odtod napadi češkega časopisja na Italijo, ki noče izvesti rapalske pogodbe. Nato piše Treves o razširjenju male antante na škodo Italije in o stro kritizira italijanske nacionaliste, ki govorijo o največji bitki v svetovni vojni pri Vittorio Veneto, zaradi katere mora pravzeto Italija urozi zaščitnice nad novimi državami. Bodoči neizpolnjeni pristop Grške in Poljske k mali antanti bo pretvoril to zvezo v stopno vlečilo in edino gospodarstvo brez usodo srednje Evrope od Baltika do Egeja. Politika Della Torrette je popolnoma izolirala Italijo, ki ima le še Horthovo Madžarsko na svoji strani. In to Madžarsko ima Della Torrette zelo rad, ker Madžari sovražijo Jugoslovence in ker obsejajo socialisti.

— Zedinjene države in grovka konferenca. »New York Herald« piše, da v Zedinjenih državah prevladuje mnenje o potrebi mednarodne gospodarske konference, toda evropske države se morajo preje hrespornje sporazumeti glede vojnških vprašanj, glede mednarodnih dolgov, nemških reparacij in ameriških zahtev napram vevnikom. Zedinjene države bodo posale na konferenco nebratov svojega referenta, ki bo nistrativno sejam.

— Proccs proti Andrasovju. Iz Budimpešte poročajo, da se prične proces proti grofu Andrasovju in njegovim tovarišem, ki so sodelovali pri Karlovem puču, 31. t. m. Rasprave bodo tajne.

— Pristopanje k »Jugoslovenski Matici«.

Gospodarstvo.

O najnovejših naredbah finančnega ministra proti špekulaciji z devizami in valutami.

1. t. m. je izdal finančni minister dve novi naredbi k pravilniku za promet z devizami in valutami. Ti važni odredbi sta imeli svoje neposredne posledice in sicer so banke v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani sklenile, da doprekliza naredb ne kupujejo in ne prodajajo valut in ostalih inozemskih plačilnih sredstev. Nadalje so sklenili le ti bančni inštituti, da odslej tudi ne izdajajo uverenj. Sklicujejo se pri tem tudi na deloma nejasna, po časopisju razglašena določila teh novih naredb, in pa dodatkov k omenjenemu pravilniku.

Predno vzamemo v pretes te nove predpise našega finančnega ministra, moramo poudariti, da se je špekulacija z devizami in valutami v naši državi razrasla do preji neznane, naravnost grozastne meje in dimenzije. Lahke se trdi, — ne da bi se moglo temu od katerekoli strani oporekati, — da je bilo najmanj 90 do 95 odstotkov valutnih in deviznih poslov na zgolj borzah zaključenih v čisto in zeli špekulativne svrhe nekaterih denarnih zavodov in njih klijentele. Nekam ekstotično se sliši in bere, da v tej špekulativni klijenteli niso igrali zadnje vloge gospa in gospodične tudi iz boljših slojev, ki so hodile — namesto da bi se brizale za domače gospodarstvo in za vzgojo svojih otrok — od banke do banke popraševali, kako stoji kurzi raznih valut in deviz in jih kupovale, kjer so bile najcenejše, ter jih — kar vsakdo uganje — prodajale, kjer so bile najdražje. Ta precej splošno razcvetela poklepnost po lahkem dobičku gotovo ni mogla ostati brez zlih posledic v moralnem oziru niti glede privatnih špekulantov, niti in še manj glede leno in za današnje čase lukrativno obledenih špekulantič, med katere so zašli, mogoče vsled neposrednih kontaktov tudi bančni uradniki in celo tudi uradnice. Vsi ti bančni valutniki in valutnice so v Ljubljani, kakor pravijo, posamič prav dobro znani in se izmed vseh spoznajo po eleganci, po avtomobilih, po ekvipažah in kar se hoče drugih luksusa, športa, nobles itd. Vseh lastnosti nočemo, pa tudi ne, moremo navesti.

Kar in v kolikor se tice bančnih zavodov samih, je treba pred vsem z vsom zaslužnim naglasom izvesti in izločiti one, četudi zelo maloštevilne denarne zavode, ki se z arbitražo snloho niso — vsaj ne forsirano in na debele počali. To poudarjamo in se — brez imen — sklicujemo na v Ljubljani in v Sloveniji sploh notorična dejstva.

Druzim in precej mnogostevilnim bankam pa je arbitraž z devizami in valutami donajala izredne ogromne dobičke, ki niso bili v nikakem razmerju z visokostjo njihove delniške glavnice. In kaj je bila posledica tem lahkim zaslužkom? Vsak dan so se snovale in pojavljale nove banke in podružnice, katerih raison d'être je bil in je edincle čezmurni zaslužek na valutnih diferencah. To je in ostane pribito. Rubrike naše industrije, poštene trgovine in našega poljedelstva vsled tega niso naše pri naših denarnih zavodih zadostne podpore. In tudi trg delnic radi unosnih deviznih špekulacij je bil malodane zapuščen.

Ako se vsi ti pojavi in vse te posledice pravilno presodijo, mora se reči, da je bil zadnji čas, da se napravi energičen konec temu divjemu mamozizmu: vse to za nadaljnje čase onemogočiti, zlasti pa pobiti na tla vsako nadaljnjo glavi z našo valuto in bogatenje nekaterih znanih bank in zasebnikov, brezdelnih valutnih baronov na škodo državnega, narodnega in privatnega gospodarstva, ki pač tudi in še prav pošteno trpi vsled neznozne draginje, ki je v največji meri in neizogibni smeri posledica slabega stanja naše valute, je bil vse in vsake hvale vreden namen teh novih predpisov, ki jih z iskrenim gospodarskim veseljem pozdravljamo.

Špekulanti kupujejo tujo valuto le z namenom in anacionalnim upanjem, da prav tuja valuta čim višje poraste, naša pa pada in valute. In to denarno in valutno izdajstvo mora in mora prenehati in izginiti! Akomienio bančni krogi, da so novi predpisi jasni in praktično neizvedljivi, naj stavijo primerne in boljše predloge, da se nejasnosti odpravijo ter ukrene takoj vse, prav vse potrebno za izvedljivost teh naravnost odrednih odredb. Nikakor pa se ne smelo postavljati z nekako užaljenostjo na več ali manj sovražno in negativno stališče pasivne rezistence.

Na Češkoslovaškem in v Nemčiji je kontrola nad devizami in valutami posli mnogo strožja in bolj dovršena nego postane pri nas vsled novih odredb, torej po najnovejši ureditvi. In vendar delajah tamonjše borze nemoteno v devizah in valutah. Ako imajo vsled novih predpisov propasti nekatere banke in mlajši bankirji, ki so bile osnovane in stajane samo z ozirom na pežene valute dobičke, nič ne de, naj izginejo, od koder so prišle. Bančni zavodi z zdravo, toda manjšo podlogo, ki ne morejo vztrajati s posli, naj se fuzionirajo z večjimi solidnimi zavodi.

Narodna banka pa, kateri pripade sedaj večja in težja naloga, naj si preakri sposobno uradništvo, katero menda seveda s primerno plačo ne bo de težko angažirati iz deviznih oddelkov naših raznih bank. Svoje poslovanje naj postavi na moderno trgovsko stališče ter naj se otrese birokrazma in tudi, kakor čujemo, neumestne ozkočrtnosti pri odmeri plač za dobre in vestne uradnike. V kratkem se potem

pokažejo ugodne posledice in »vidni uspehi novih, prepotrebni deviznih in valutnih predpisov, ki se pač morajo strogo, brez vsakih okupov in izjem — v bran proti vsaki korupciji in odurnemu tihotapstvu — izvrševati in izpolnjevati.

ŠKANE PRI TOVARNIH REKLAMACIJAH.

»Službene Novine« št. 257 z dne 23. decembra 1921 so prinesle po nasledovni: »Povračaj vozarino« sledeče obljavo:

»Oblastni direktor drž. železnica v Beogradu stija posvednevo iz raznih krajev u kraljevini moibe za povračaj višje naplačene vozarino od prevora robe. Moibe su većinom od lica i poduzeća, koja nisu interesovana prema podnetim tovarnim listovima, pošto na istim nema urednog prepisa. Direkcija ovakve molbe ne može uzeti u postupak, iz toga će ih vrtiti moliočima. Da se u buduće ovako što više ne bi dogodilo, direkcija ovim obavljuje: Svi oni, koji traže povračaj vozarine preko drugog lica, dužan je ovime izdati uredno pumomoć, owereno vlasću ki na dotično lice izvršiti prenos na tovarnom listu, također oweren vlasću.«

Vsak večji trgovec, ki obratuje z vagonskimi pošiljkami va, da so bili pogreški pri računanjuvalju železniških tovarnih vozarin že v predvojnih razmerah precej redna prikazen. V naši mladi državi pa so postali ti pogreški tudi pogosti in se dogajajo najraje in največkrat v škodo strank. To je povsem umljivo. Kajti železniška uprava je po morala ustaviti mnogo mladega uradništva, ki pač ne more biti dandanes še zadosti izveščano v tarifiranju tovarnih pošiljk. Pravilno tarifiranje zahteva namreč precejšnjo prakso, in še je treba nekaj časa, preden nastopijo v tem pogledu vsaj predvojni razmeri.

Ta pojav so uprave vseh železnica vsestransko upoštevale v svojih predpisih in podajale interesentom priliko in možnost, da pridejo na kar najenostavnejšem potu do prave vplačane vsote s pomočjo reklamacij. Ker pa je potrebno za preglede tovarnih listov in pravilno ugotovitev preveč vplačane vsote popolno strokovno znanje, stičur ne more in ne utegne se razpolagati vsak posamični trgovec, so se pojavile reklamacijske pisarne, ki trgovcem opravljajo opisano revizijo. Upravičenost teh pisarn je utemeljena v predmetni obrnopravni zakonodaji in potreba takih reklamacijskih pisarn je dandanes v trgovskem svetu splošno priznana.

Sčasno veljavni železniški predpisi za tovore določajo, da so zahteve na povračilo preveč vplačanih tovarnin, ki jih stavijo druge osebe v imenu neposrednih upravičencev, opremiti z legitimacijami, podpisanimi po upravičencu (t. j. cesljam, pooblastili, trgovskim nakaznicami ali trgovskimi obvestili, št. 70 zel. obrat. pr.). Te določbe so obsežne tudi v predmetnih železniških predpisih vseh ostalih evropskih držav. To se pravi z drugimi besedami, da vse druge železniške uprave priznavajo pravni obstoj in potrebo reklamacijskih pisarn. Praksa teh pisarn pa je, da izkazuje svoje mandate, poverjene jim od strani trgovcev-reklamantov potom navadnih trgovskih obvestil. Nikdar in nikoli dosedaj ni prišlo kakemu železniškemu ravnatelstvu na um, zahtevati v navadnem reklamacijskem postopanju od strokovnjaka-tarifarja, da mora predložiti potrdilo, ki uradno poverjenim podpisom stranke, ali pa da bi moral prej izviditi uradno poverjeni prepos na tovarnem listu nase.

Edino izjemo — vsaj kolikor nam je daleč okrog po svetu znano — žele v tem pogledu Direkcija državnih železnic v Beogradu. Iz tega bi se dalo z lahoto sklepati, da tei direkcciji morda niso toliko na potu opisane reklamacijske pisarne same kot take, pač pa ona hodo odpridni ometiti ali sploh kratko in malo odpriditi vsakršni reklamacijski postopek, ker se jai ne da in ne zdi povračati preveč zaračunanih tovarnin. S tem hoče zadeti trgovca samega, ki se mora tedaj prepustiti v znanju in nemilosti — in še več — udari ali nernanju raznih železniških tariflerjev nlenega območja. Doslej običajno reklamacijsko postopanje se je tedaj dvignilo na in v višino kislega grozdja, ki naj se zmedu izključno le v blagajni železniške okorne direkccije. In to so lepi, zelo lepi točkaki, ki jih tedaj, kakor vse kaže, trgovskemu trudu in prizadevanju ni mogoče izbrskati.

Le vprašajmo: kdo izmed trgovcev, ki bi hotel reklamirati preveč vplačano tovarnino, bi bil pripravljen letati v vsakem slučaju do notarja ali sodišča v svrhu legalizacije svojega podpisu ali pa celo izvrševati oblastveno poverljene prenose tovarnih listov na pooblastitella, da se bigne nepostavni škodi in prepriči krivice, katere je zakrivil tarifiranj na on, pač pa neveseli železniški uradnik! Kar je dobro in primerno za naše zagrebško ravnatelstvo in dosedaj tudi za vsa ostala železniška ravnatelstva naše države, kar je zdavnaj v praksi v vseh drugih civiliziranih državah, ravno te prakso direkccija drž. železnice v Beogradu, kakor vidimo in prav se lo čutimo, odklanja in odklanja.

Ta zadeva je za trgovski stan veljavna. In ker pa je vzpričo dosedanjih okuženj ni izključeno, da železniško ministrstvo raztegne to naredbo na vsa ostala železniška ravnatelstva, bi bilo zveč, da naše trgovstvo v tem oziru uvede čim prej primerne korake. To očrno in upravljeno kritike in zahteve pač nihče ne more šteti v zlo in tudi ne napačno razlagati vse in vsake potrebne energije, s katero mora nastopiti naše trgovstvo za toliko zašlelno ne ureditev ravno naših prometnih in to-

torilni razmer. Čim prej se ugoditi tem in
ličnim splošnim težnjam, tem hitreje
stihnejo kritike in pritožbe, ki so dandanes
že potrebne in utemeljene. Prazni iz-
govori mi ne pripadajo in jih alimne
savrčamo. Le v tem smislu naj se razu-
mevala naše in vseh zvestih Jugoslovancev
besede in — reklamacije!

— g Preprod konjskih sejmov
v Ljubljani. Iz trgovskih krogov nam
pišejo: Tukajšnja vlada je prepoveda-
la — radi sejmov v okolici — vr-
šitev konjskih sejmov, posebno pa la-
stnikov konj, ker na sejm bi bila
živahna kupčija in bi se dokaj konj
prodalo za izvoz posebnost sedaj, ko je
izvoz lahkih konj zopet dovoljen.
Saj ljubljanski sejm za konje so da-
leč znani, pridejo kupci iz raznih od-
daljenih krajev in tudi inozemci
prihajajo veliko na tukajšnje sejm.
Da je radi slinavke vlada ukinila
konjske sejme? Za Boga, saj konji ne
obole za slinavko. Govorijo sejm so pa
itak že ustavljeni. Kje je torej vzrok?
Tudi druga leta, ko je slinavka ve-
liko huje nastopala, se konjski sejm
niso ustavili. Kakor smo poizvede-
li, je mesto Ljubljana popolnoma
prosto te bolezni; torej kmetijski od-
delek pokrajinske uprave niti po za-
konu ni upravičen, konjske sejme
prepovedovati. Dolžnost mestne ob-
čine je, da odločno ugovarja taki
prepovedi, ki pač nima drugega po-
mena kakor da povzroča ogromno
škodo mestu kakor trgovcem.

— Upravičenost samostojnih obrti
oblaš. stroke za Slovenijo v Ljubljani
ustanovni občni zbor se vrši 6. marca
t. l. v ponedeljek ob 6. uri zvečer v pi-
sarni krojaške zadruge, Gospodstva uli-
ce 5. Pripravljali odbor vabi k zboro-
vanju vse gg. krojaške mojstre in mo-
jstrece ter druge v to stroko spadajoče
obrtnike, ki se za to nujno potrebno
stanovsko organizacijo interesirajo.

— Napredovanje tehnike pri zgrad-
bi parnikov. Spomnili bi dvorani v
angleški ladjedelnici v Southamptonu
največji parobrod na svetu: imel bo
56.000 ton in prostora za 4000 potnikov.
Brod bo dolg 320 m, visok 32 in širok
30 m. Parnik se bo imenoval „Majestic“
ki je last angleške paroplovne družbe
White Star Line in napravi 10. maja
svojo prvo pot iz Cherbourga v New-
York. Velezanimlivo so sledeče naprave
na tem parniku: kurjen bo s petrole-
jem mesto s premogom, gonilni stroji
razvijajo preko 100.000 konjskih sil,
kotli obsegajo 2.320 m². Hitrost parni-
ka doseže 42 km na uro. Odgovarja-
joč velikosti parnika vaga krnilo 140 ton,
ter vsak vijak, kateri brodi 140 ton,
bo 300 ton. Parnik bo tudi nosil 4 sidra,
katera vagon skupno 45 ton, oziroma
skupno z verigami 230 ton. Na parniku
je tudi 450 aparatov, ki s svojo občut-
ljivostjo alarmirajo vsako nadnormalno
toplotno, valed česar je požar izklju-
čen. Parnik ima 8 brezžičnih postaja-
nih, razen tega je opremljen z velikimi
številom rešilnih čolnov, med temi ce-
lo 2 parni barkasi z brezžičnim in elek-
tričnim brzojavom. Zanimiv je instru-
ment na parniku, kateri napove aku-
stičnim in električnim potom plitvost
do 56 m.

— Avtomobilna prometna d. d. v
Ljubljani naznanja cenj. občinstvu, da
je morala vsled odredbe Državne cest-
ne uprave ustaviti svoj promet na pro-
gi Celje — Vrhnika in to vsled
slabe konstrukcije začasnega mostu čez
Savinjo.

— g Brezposelnost na Angleškem.
Iz Londona poročajo 3. t. m., da se je
število brezposelnih na Angleškem zni-
žalo za 28.000 oseb.

— Pletarska šola. V nedeljo, dne
25. febr. t. l. je izročil g. vladni svet.
dr. Dermastija v imenu pokrajinske
uprave v Ljubljani, pletarsko šolo v
Strnišču prvo ustanovljeni pletarski
zadrugi. Ta zadruga, ki nosi naslov
„Pletarna v Strnišču, Slovenija, r. z. z.“
ima v prvi vrsti namen pospeševati
pletarstvo, kot domačo industrijo
ter vplivati na vrbovanje kot prvo pa-
nogo kmetijstva. Ravnateljstvo je zadru-
ge je prevzel bivši vodja pletarske šole
v Strnišču g. Mirko Ogorelec.

Sokolstvo.

— Prvo darilo na sokolovi maska-
radi je dobila gđa. Kastelčeva. Fanta-
stični rokokoizum je bil izvršen v
ateljehu Sare.

— Vadičeljski zbor ljubljanskega
Sokola je na svoji zadnji seji določil
dan 15. marca kot poslednji termin za
prijava za nastop ob priliki I. Jugo-
slov. vseok. zleta. Do 15. marca se mo-
ra vsakdo, ki želi nastopiti pri javni
telovadbi, bodisi pri prostih vajah ali
oročni telovadbi, zglašiti v telovadni-
ci pri vodniku oddelka. Vsek posamez-
nik mora biti za nastop temeljito pri-
pravljen vsled česar se zahteva od vsa-
kega posameznika redno poudarjanje telovad-
nice. Vse to velja za člane, članice ter
ves naraščaj. Vadič. zbor je nadalje
sklenil, vsled visoke cene kuriva in
razsvetljave, povišati mesečni prispe-
vek naraščaja na 2 K. Kdor ne more
plačevati navedenega prispevka naj to
javi svojemu vadičeljski in se jih bo pla-
čevanja opravičilo. P. t. roditelji se na-
prebajo, da se od časa do časa prepi-
šajo o rednem obisku sokolake telovad-
nice svoje dece.

Kultura.

**Doz koncerta pod okriljem
Glasbene matice.**

**V nedeljo, dne 5. marca ob
11. uri dopoldne:**

Romanowski - Kogoj

**V ponedeljek, dne 6. marca
ob 8. uri zvečer:**

Pavla Lovše - Ravnik

**REPERTOIR NARODNEGA GLEDA-
LIŠCA V LJUBLJANI.**

Drama.

Sobota 4. marca: Svet. A.
Nedelja 5. marca: Popoldne ob 3. Vra-
ja ženska. Izven.

Zvečer ob 8. Hamlet. Izven.

Ponedeljek 6. marca: Zaprto.

Torek 7. marca: Dramska predstava v
opernem gledališču.

Opera.

Sobota 4. marca: Madame Butterfly. D.

Nedelja 5. marca: Faust. Izven.

Ponedeljek 6. marca: Zaprto.

Torek 7. marca: Zlehtni meščan. O.

„Zarja“.

„Zarja“ je izšla. Že par mesecev so jo
naznanjali beli listi plakati z ruskim in
slovenskim napisom. Sedaj leži pred nami v
lepi obliki, z modrim ovitkom in prilago-
znanostjo, ki dela čast tiskarji. Tiskala se
je v Celju v Rodetovi tiskarni. Ureja in iz-
daja jo prof. A. R. Milevski. Podnaslov
pravi, da je „Zarja“ Glaslo ruske narodne
misli in vseslovenske vzajemnosti. S tem
je podan program te nove revije. „Zarja“
prinaša članke v rusčini, slovenski in sr-
bohrvaščini. Prva številka prinaša lepo pri-
logo: Moskovski Kremlj in Nikitinovo pe-
sem: „Rusija“. Nikitin je znal tako lepo pe-
ti v narodnem slogu priprostejšega pevca, ka-
kor njegov prednik A. N. Kolcov. V svoji
pesmi pravi:

„Pod velikim svodom — sinjega neba
— odim step daljave, — ki tam zelene.
In na mejah njih — višje temnih oblakov
— vrste gor stole — kakor velikan. Po
stopah z morja — reke tečejo, — in poti le-
že — na vse strani. — To si ti moja
— Rusija državna — moja domovina —
pravoslavna. Široko si se ti, Rusija — po
licu semlje — v kratosti verski — razpro-
strla. — Po sivih morjih — iz daljnih kra-
jev, — na poklon k tebi — ladje jadralo.
In polja cveto — in gozdi šume, — in v
zemlji jeleže — grude zlata! In po kraljih
vseh — sveta belega — slava glasna — o
tebi gre. — Pač za marsikaj — Rusija mo-
gočina, — moremo ljubiti te — in nazvali
mater — stari za tvojo čast, — proti na-
sprotnikom — in v nevarnosti, položiti gla-
vo za te. — Tako je pel Nikitin, ki je lu-
bil Rusijo. In danes s trpkostjo v srcu ču-
tamo njegovo pesem, ko gledamo razdeljeno
Rusijo, ki berači po Evropi — ona, čitnica
Evrope. Tudi ta pesem spada v program.
Na str. 21. čitamo Askerevo pesem „Na
ruski jezik“ in se spomnimo na našo veliko
ljubezen do ruskega naroda in jezika.

Veliki jezik ruski, blagolasi,
kaj nisi ti pač jezik tudi moj?
Ni pogovarjala li mati moja
v glasovih sladkih tvojih se z menoj!

Pa vse to je poezija in sedanjost gleda
realno na rusko vprašanje. In o tem hoče
razpravljati „Zarja“. V članku „Od redak-
cije“ govori urednik o svojem stališču. Nie-
gov nazor so zdravi in pravi. Ruska emi-
gracija potrebuje skupne baze — to je na-
cionalizem. „Zarja“ pa hoče informirati tu-
di nas in družiti okoli sebe one, ki so bili v
Rusiji in so se naučili rusčine. Težko je
življenje ruskim beguncev — a mi ne sme-
mo pozabiti, da v njih — vračamo in po-
svojamo za bodočnost. Rusija ni — Rusija
bo. Dr. Kramar, ki je izdal veliko delo „Ru-
ska kriza“, je dobro pokazal rane ruskega
naroda. Sedanje katastrofe so krivi vsi —
pred vsem inteligenca. Trpljenje jih bo na-
učilo ljubiti domovino. „Dobro“ — boste re-
kli, — kdor ljubi domovino, ostane doma
in dela zanj. „Pravi“ Toda čitajte samo
poročila o „Kijevčani“ o dogodkih v Kijevu
— in boste spoznali, da je težko ostati, ako
je inteligenca sama na sebi še povod za —
smrtno obsodbo. — „Dolžnost živih in
svobodnih“ — drugi članek, nam dobro ka-
že, kaj smo dolžni storiti. Poleg člankov o
„panslavizmu“ itd., imamo tudi nebroj be-
letrije, članek o Dostojevskem (hrv.) itd.
Tako da moremo biti s prvo številko za-
dovoljni. Sine 6.30 Din. Z „Zarjo“ se bo
razvil nekako rusko založništvo, ki bo
nam poskrbelo raznih ruskih knjig za naše
ruske kruške. S tem bo izdajatelj „Zarje“
lahko vršil svoje slovansko kulturno delo.
Zeleli je, da ga pri tem vsi podpiramo.

— Sentiakobski gledališki odbor v
Ljubljani, Florijanska ulica 27/1. Da-
nes v soboto 4. marca ob 8. uri zvečer
Meškova drama „Pri Hrašovih.“ Mi-
dini do 14 let vstop ni dovoljen. Jutri
v nedeljo 6. marca ob 3. popoldne
Schönthanova veseliga „Gospod se-
nator.“ Predprodaja vstopnic danes v
soboti v Sentiakobski knjižnici od 5-
7. ure zvečer.

— Predavanje skladatelja Adami-
ča. Društvo „Sofia“ naznanja svojim
članom in prijateljem društva, da bo
predaval v soboto, dne 4. t. m. ob 8. uri
zvečer v hotelu „Lloyd“ g. skladatelj
Emil Adamič o svojih doživljajih v
ruskem ujetništvu — posebno v Turke-
stanu. Po predavanju bo sodeloval s sni-
mi prvovratni kvartet „Primorje.“

— „Pravni Vestnik“, list za pra-
voslovje in pravosodje, februarška šte-
vilka ima tole vsebino: Proti rabi slo-
venakega in hrvaškega jezika na sod-
nih. — Razmere na sodnih Julijah

pokrajina. — Pravila dobrega po-
prave predsedniku kasacijskega dvora v
Rimu za poslovanje posebnega oddelka
na pokrajine, priklopljena Italiji. Univ.
prof. dr. Lapajne (Ljubljana): Haški
dogovor o varuštva. — Nekaj zanimi-
vih odločb sodnih Julijah pokrajine.
(Priobčje dr. E. S.) Rastegrove raz-
nih zakonov za nove dežele. — Male
vesti.

— O zemljiški knjigi, konverzijah,
testamentih in o vseh lozadnih novih
pristojbinah, a praktični vzorci pro-
šenj, pogodb itd. Razmatelj zemljiške
knjige A. Spendé je izdal v tej knjigi
»Dodatek iz l. 1922«, ki obravnava si-
stematično vse do leta 1922 izšla iz-
preminjevalne narode in novi pristoj-
binski zakon iz l. 1921 v jasni in kratki
obliki. Cena knjige z dodatkom (180 in
19 strani je 12 tiskanih pol v oktav-
formatu) 12 Din, po pošti 1 Din. več.
Narčila sprejema izdajatelj (Ljubljana,
justična palača). Doblja se v vseh
ljubljanskih knjižnicah.

— Novi rokopis Dostojevskega.
Iz Moskve poročajo, da so v Historič-
nem muzeju odprli železen zaboj, v
katerem so bili spravljani še neznani
rokopisi F. Dostojevskega. Pisateljeva
vdova je bila zaprla v ta zaboj II. del
romana „Bratje Karamazovi“,
več varijant in načrtov k „Podrošču-
ku“, razna pisma i. dr. Končno tudi
dnevnik pisateljeve žene. Udova je do-
ločila, da se sme zaboj odpreti šele po
njeni smrti. Tudi sin Dostojevskega, ki
je umrl meseca januarja t. l., je ostavil
bale nekaj očetovih rokopisov.

— Zakaj ljubim maso Mascagnija
in Puccinija. Te dni je pisal neki mi-
lanski list, zakaj ljubijo široke vrste
naroda prav posebno opere Mascagnija
in Puccinija. Kritiki in mnenja, da publika
ne mara tehnike, nego ljubi
melodijo, ne mara stilističnih vaj, ne-
go hoče čustva, ne virtuosnosti, nego
srce v prvem redu srce. Mascagnij
meni, da si vsako občinstvo želi glase-
be, ki zna giniti. Tehnika je za inspi-
racijo ono, kar so živi napram blagu.
Sivi so vedno potrebni, a nihče jih ne
vidi. Če pa je bleka narejena tako, da
se sivi vidi in so baš sivi napeti.
Je to znak, da je premalo blaga. Tako
je to glasbo in v vsako umetnostjo.

— Ilirski opereta. V Gilbertovi ope-
ri „Lukulova nevesta“ je bilvi naš Ljubita
Nijeti v Berlinu nastopil prvič in siljano
uspeh. Ta opereta je prišla tudi že v
Prago. Dejanje se godi v klasičnem Rimu.
Kaj takega opereta doslej še ni poznala.
Unak pa je Agon, poslanik Ilirije. Rim
hoče Ilirijo napovedati vojno. Agon posre-
duje za mir. A zapro ga. Končno pa očara
Meliso in jo dobi za ženo. Vojna je nemo-
goča. Libretto je čisto offenbachovski,
dejanje zelo sveže in zabavno, a vse po du-
naskem in berlinskem okusu ter s satiro
na ondotele razmere. Godba je baše iz-
vrstna, nekoliko preveč resna in polna,
a zbori in orkester polifoni. Uspeh je bil ve-
lik.

— Ekspresionistični Kristus. V ljubki
stolni cerkvi visi na spomin padlih nem-
skih vojakov velikan, iz lesa izrezan
krucifiks, umotvor Giesla. Ekspresionisti-
čen Kristus strahovite grdobe: truplo je
pravzaprav ostudno okostje. V grozini bo-
lečinah vse sključeno in zvito, zeleno in
rumeno, kakor nagito. Noge ima skrivle-
ne, da se zdi, kakor bi truplo napol sedelo,
napol viselo. Skratka: strahovit pogled.
Del vernikov pa je izjavil, da rajši izstopi
iz verske družbe, ako spake ne odstranijo
iz cerkve; pa tudi ljubki umetnikski krog
so deloma proti krucifiksu. Zato za slo-
vesno odstranilo. Toda nemški državni ču-
var umetnin, Redslab je drugega mnenja:
njemu se zdi krucifiks izborna umetnina!
Čes, takle je bil Kristus zares na križu!
Giesl je ekspresionistično pokazal, da je
bila smrt na križu strašna.

— Po daljšem presledku priredi ga.
Pavla Lovšeta samostojen koncert v
vredeljek, dne 6. marca ob 20. uri v
dvorani Filharmonične družbe. Koncert
se vrši kot III. koncert iz cikla jubi-
lejnih koncertov Glasbene matice. Ga.
Pavla Lovšeta je danes najboljša in-
terpretinja slovenske pesmi in je kot
taka znana po vsej Jugoslaviji. V zad-
njem času je priredila več koncertov v
Sarajevu in raznih danes poje tudi v
Zagreb, kamor so jo povabili s po-
sebnim namenovom, da izvaja naše naj-
lepše moderne smespeve. Vsa kritika
ji prizna prvo mesto med koncertnimi
pevkami Jugoslavije. Sloveni smo
upravičeno ponosni na našo umetnico,
saj je gospe danes tudi ena najodlič-
nejših moči naše opere, ki s posebnim
ljubeznijo in zredno natančnostjo na-
študira vse, tudi največje partije. Na ta
koncert opozarjamo naše občinstvo.

Turistika in sport.

— S. K. Šparta vabi vse svoje red-
ne člane na sestanek, ki se vrši v torek
dne 7. t. m. ob 8. uri zvečer pri Novem
svetu v Prešernovi sobi. Udeležitev
sestanka je dolžnost vseh rednih čla-
nov.

— Mešička podružnica S. P. D.
občni zbor se bo vršil dne 12. marca ob
8. uri popoldne pri Lahovniku v Pre-
valjah. Prosi se za obilno udeležbo. Od-
bor.

— Slovenskega planinskega dru-
štva občni zbor je danes ob 8. v salonu
pri Lovu na Gosposvetski cesti.

Spominjajte se Družbe sv. Cirila in Metoda.

— Slovenskega planinskega dru-
štva občni zbor je danes ob 8. v salonu
pri Lovu na Gosposvetski cesti.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 4. marca 1922.

— Vnemirajoča vest. Poročajo
nam, da namerava zdravstvena oblast
zatvoriti javne bolnice v Ptuj, Bre-
žicah, v Slovenjemgradu in Murski So-
boti in sicer radi nedostajanja potreb-
nega kredita. Ne vemo, v koliko odgo-
varja ta vest resnici, a če je istinita,
moramo proti tej nakani z vso odločno-
stjo ugovarjati. V času, ko razsajajo
epidemično najrazličnejše bolezni in ko
tisoči bolnikov iščejo pomoči in leka v
javnih zavodih, samo misliti na tak
ukrep, bi bil zločin. Vprašanje kredita
pri tem ne sme igrati nobene vloge.
Ako za kakšno napravo, za javno bol-
nico se mora najti in dobiti kredit! Kdo
si upa kredit, potreben za vzdrževanje
javnih bolnic, kredit ali odrediti? To
bi bilo brezvestno izražanje z ljudskim
zdravjem, to bi bil zločin na trpečem
ljudstvu, ki ga ne more zagovarjati ni-
hče! Treba bi bilo čimhitelje, ki odlo-
čujejo v tem vprašanju, to povedati na
vsa usta in z vso odločnostjo poudari-
ti, da je prva dolžnost državne uprave,
da skrbí za zdravje državljanov, za
njih telesni blagor. Ljudsko zdravje je
za nas vprašanje prvega reda, kate-
re mu je treba podpreti vse druge pro-
bleme. V tem pogledu smo celo tako ra-
dikalni, da pravimo: Ako nedostaja
faktično sredstvo, naj se zapro v skraj-
nem slučaju tudi gledališča, javna bol-
nice, ta edina zatočišča bolnih, trpe-
čih ljudskih mas, pa postavite na miru!

— Sestanek županov slovenskih
avtonomnih mest. Včeraj in danes
so se sestali v Ljubljani župani slo-
venskih avtonomnih mest in sicer:
župan ljubljanski dr. Perič, župan
mariborski Grčar, župan celjski dr.
Hrašovec in tujski župan Lozinec.
Namen sestanka so posvetovali o
raznih skupnih komunalnih zadevah,
osebito glede arrovizacije in stano-
vanjskega vprašanja.

— Častna diploma za namestnika
Hribarja. V izloži trgovine Strnad v
Prešernovi ulici je razstavljena diplo-
ma častnega meščanstva, ki jo izroči
mesto Kranj g. pokr. namestniku Iv.
Hribarju. Diploma je umotvor akad. si-
likarja in prof. Franja Kopača v Kranju.
Zasluge g. pokrajinskega namestnika
za naš narod in Slovanstvo so dovolj
znane in te zasluge je znal slikar v di-
plomi spretno vpodobiti. Ornamentika
je izvrstna in je v skladu z idejo, ki jo
izražata diploma. Diploma dela čast umet-
niku, kakor tudi oba svetlu in župa-
nu Cirilu Pircu v Kranju. Kranj je eno
najzavrednejših naših mest, ki zna uva-
ževati zasluge, ki so jih pridobili za
našo državo posamični odlični možje. Ta-
ko je izvolila za častne občane minist-
skega predsednika Pašiča, predsednika
parlamenta dr. Ribarja in ob njiju 70
letnici dr. Ivana Tavčarja in Ivana Hri-
barja. Diplom za Pašiča in dr. Ribar-
ja sta bili že razstavljene. Sedaj je raz-
stavljena diploma za g. pokrajinskega
namestnika, razstavi se tudi še diploma
namenjena za dr. Tavčarja. Vse diplo-
me so mojstrsko delo, ki stoji tudi v
umetniškem oziru na visoku.

— Polkovnik J. Milavec — 70let-
nik. „Mal polovik dar domu na otari!“
— „Sv. Ciril in Metod, čuvajta sloven-
ski rod!“ — Skoraj vsak dan čitamo
te stih, priložnosti, a iskrene, a nihče
ne ve, kdo jih je sestavil in napisal.
Ogromne vsofe so že zbrali ti stih za
našo šolsko družbo, in kar nič ne dvom-
nim, da se je našim zamislil marsi-
kdo ter je začutil v srcu nekaj nežne-
ga. Jedva opaznega, a zato tem svetel-
jšega: ljubezen do domovine. Ni bil
pesnik, niti novinar, ki je s temi verz
koristil našemu obrambnemu šolstvu
več, nego njegov največji mecen: bivši
avstrijski častnik je bil, ki je našel v
lastni duši ti dve gesli, veljavni danes
za ves slovenski narod. Danes je ta
mož polkovnik v pokolu, a ime mu je
Josip Milavec. Dne 13. februaria t. l. je
slavil tih in čisto sam zase svoj 70-
letnico. Prekasno torej prihajam s
temi vrstami, toda — če nikdo se ga
ne spomni, pozabil ga ni novinar
skromni na nebo ... L. 1852. dne
13. februaria se je narodil Josip Mi-
lavec v notranjski Planini kmetijskim
staršem. Gimnazijske razrede je do-
vršil v Ljubljani odlično ter je z odliko
tudi maturiral. Toda še pred maturo je
bil potrjen k vojaštvu na tri leta. Vni-
sal se je vendarle še na filozofski (filo-
loški) oddelku dunajske univerze, a je
moral odrediti v graško kadetnico. Z
jezikoslovijem pa se je bavil dalje. Kot
kadet-narednik je l. 1875. poučeval po
slovnici Andreja Komela svoje nemške
tovariše slovensčine. V jeseni istega
leta je poslal Jos. Jurčiču, uredniku
„Slov. Naroda“ svoje prve tri dopise.
In Jurčič je objavil v isti številki vse
tri dopise naenkrat! V dveh letih je
Milavec postal lajtnant, a pisal v „Slov.
Narodu“ dalje tudi pod uredništvom Iv.
Veleznikarja. M. Malovrha ter vseh na-
daljnjih urednikov prav doslej. Pod
pseudonimoma „Štefanov“ in „Martov“
je priobčil največ svojih brispevkov.
Dopisoval je iz raznih mest in dežel, iz
Galicije in Bosne, vedno z vrel domo-
vinsko ljubeznijo in odkritim svobodno-
miselstvom. Kot nadporočnik je l. 1883.
v Lubaczewu poučeval tovariše v ru-
ščini in kasneje tudi v bivši ljubljanski
kazni zopet ruščino. Povsod, kjer je
služil, se je hitro naučil dotičnega jezika.
Služil na je v Trstu, Ljubljani, Liv-
nu, Zupancu, na Dunaju, Budimpešti,
Novem Sadu, Trebinju, Bilecu, Neve-
zinu, Jaroslavu, Lubaczewu. Preze-
mstvu in med svetovno vojno tri leta v
Kranju. Dosegel je stopnjo polkovnika
ter stopil prostovoljno v pokoj. Svoje
pisme je prijavjal in jih še prijavlja

tudi v Kotedarju družbe sv. C. in M.
ter v „Našem Glasu“, glasilu Osred.
zveze jav. nam. Bil je več let predse-
dnik ljubljanske Citilnice in Dramati-
čne družba. Za obe društvi je z une-
mo žrtvovani dosti časa in tudi denarja.
Danes je kot ustanovnik in odbornik
Društva držav. upokojencev delegat v
odboru Osred. zveze, vedno agilen in
vztrajen. Marsikaj dobrega stori nie-
gova desnica, o čemer ne ve njegova
levica. Zakaj ostal je samski. Ne hčere,
ne sina ... Toda ime vrliga polkovni-
ka Jos. Milavca ohranijo prisrčni stih,
ki ohranjajo svojo ceno že dolgo, dolgo.
Kot svojemu tovarišu v odboru Dra-
matičnega društva, v O. Z., pri „Slov.
Narodu“ in pri „Glasu“ mu kličem: Zi-
vel še mnoga leta zdrav in srečen!

— Slovensko - češkoslovaška li-
ga je včeraj zopet priredila javno
predavanje. Zopet je predaval prof.
dr. Iv. Lah in sicer o življenju in
delih velikega češkega romanopisca
Al. Jiráskega. Velezanimljivo preda-
vanje so spremljale lepe skioptične
slike, ki so kazale premnoge češke,
moravske in slovaške kraje, portre-
te zgodovinskih mož, pisateljev, kra-
liev, junakov ter prizore iz raznih
Jiráskovih romanov. Dr. Lahovo
predavanje brez dvoma še pomnoži
že itak veliko zanimanje za Jirásko-
ve romane in drame med Slovenci
ter s tem vzbuji tudi zanimanje za
slavno zgodovino naroda, ki je rodil
Husa, Žižko, Komenskega, Dobrov-
skega, Masaryka i. dr. Dvorana
Mestnega doma je bila zasedena;
zlasti ženstva je bilo precej. Čudno
pa je, kako se odlikuje naše dijaštvo
s svojo — odsotnostjo pri vsakem
predavanju. Dosledno pogrešamo
srednješolcev in akademikov. A sa-
mihi akademikov je pri nas skoro
poldrugi tisoč! Ali se naš naraščaj
zanima res le za ples in šport?

— Predlog zakona o državnim
členicima, to je načrt nove službene
pragmatike, ki ga je izdelala državna
komisija je izšel v posebni brošuri v
srbohrvaščini in cirilici. Obsega 245
točk. Izdano ga v slovenskem prevodu.
Priložimo mu tudi obširno razlago. Iz-
vod bo veljal 5 Din. Narčni ga lahko
vsakdo pri podpisani Zvezi in naj jej
to javi do 10. marca t. l. Važen je za
vse državne namestence, pa tudi za
upokojence. Zveza poštini organizacij
za Slovenijo v Ljubljani.

— Oficirski dom. Vse dosedanje
prijava gg. rez. oficirjev so se odstopi-
le društvu blaginju, int. por. g.
Iv. Rozmanu, Dravsko ubolno slagal-
šče (art. voj.), ki bo izdal in dostavil
zadevne legitimacije in oskrboval tudi
nadaljne pobiranje članarine. Med
uradnimi urami od 8. do 12. in od 3. do
6. je gg. rez. ofic. z vsemi zaželenimi
podatki na razpolago. Odslej se bodo
vršili redni drugarski večeri, pončni,
zabavni itd. in bi bilo le v lastnem in-
teresu gg. rez. ofic., da brezizjemno
vsi priklasio svoj vstop v društvo
čimprej. Razveseljivo dejstvo, da je
došlo že precejšnje število prijav, bo
gotovo tudi ostalim gg. rez. ofic. dalo
povoda, da se čimprej pridružijo.

— Tržne cene v Ljubljani pretakli
teden večinoma niso skakale, marveč
se obdržale na svoji težkorazumljivi
višini. Draginja traja in čveto dalje.
Le nekatere potrebščine, o katerih se
prav ne ve, so-li luksus ali kalli, so ska-
kale in skočile. Tako se pripoveduje,
da ima 2 emilja, ki jo v Ljubljani pač
le še malo poznamo in le bolj hranimo
v spominu — poskorno tendenco od K
1 do K 2. Naš vsakdanji kruh se vzdr-
žuje v sferah neverjetne višine, saj mo-
raš plačati K 20 za črni in K 24 za kilo-
gram belega kruha. Tu je treba pomoči
in hitro pomoči. Ali je naša Jugosla-
vija še agrarna dežela? Kruh pri
nas ni nikdar suh, pravi znana in stara
pesemca, ki pa v sedanjih življenjskih
borbah zveni — že dokaj otožno. Gre
pač skozi toliko ink ta božji dar in od
kmetiča, ki poseje seme pa do mlinar-
ja, ki nam zmelje žito, pa pač toliko
metamorfoz in rok in ust, da se utega-
ga kruha nehoti prime draga skorja.
In vendar bi mi želeli, da se vsaj ta
košček vankdanjega kruha, ki si naj ga
privoziči navadni zemljan in življenjski
romar brez vse skrbi, izloči iz vsake
akumulacije! Te dni smo čitali nekje go-
tovo zanimiva in moderna razmotri-
nja o žitni valuti, katerim pa mi niti
stavno niti na videz ne maramo ugo-
varjati. Upajmo, da se na tej sicer pro-
cej težki poti doseže več discipline v
žitni trgovini, zlasti tudi izven Slove-
nije, po drugih žitnih poljih naše do-
mov

že skoro omagovajo odganjajo svoje vsakdanje moreče skrbi, ki kljujejo — od zore do mraka, od mraka do dne. Pa le pogum, ljudje božji, vse to drevje ne zraste do neba! S potrebo vztrajnosti, zaslužen brezobzirnosti in s odločno in pogumno jugoslovansko požrtvovalnostjo premagamo vse težave in nesreče in kmalu dospemo na vrh tega in vseh klancev.

— Volitev v glavni odbor za obdobjanje Barja so vrši za mestno okrožje ljubljansko (kat. občina Trnovo, Karlovo, Krakovo, Gradišče) ter za kat. občino Štepanja vas, dne 13. marca 1922 od 9. — 11. dopoldne v Mestnem domu v Ljubljani. Volilno pravico imajo vsi oni volilci, ki so vpisani v tozadornem volilnem imeniku. Voliti je dva odbornika in enega namestnika.

— Darovalcem za Kromarjev sklad. Dan 23. aprila se blizu in tega dne so bo na Suhem bajeju odprl grob, ki je polnih 6 let kliče na osvetlo. Belokrajna se mrzlično pripravila, da na dostojen način sprejme na kolodvoru kosti narodnega mučenika Ivana Kromarja. — Čast in hvala našemu narodu širne domovine, ki je pomagal ublažiti bodo nesrečne Kromarjeve družine. Z mirno zavestjo lahko rečemo, da bi bila ta družina letos morda gladu, da niso plemeniti ljudje dobrega srca pravočasno prisločili z denarnimi prispevki na pomoč. Nenavadna in huda letošnja zima, a v bajti ne živina, ne mleka, ne krompirja, ne masti — a niti ne kruha — niti tople obleke. Zadnje korenje je mati že meseca novembra delila z otroki. Vsem dobrotnikom darovalcem, ki so pomagali blažiti bedo družine narodnega mučenika Kromarja in jo rešili nezglednega pogina, se društvo »Sokola« v Črnomlju v njih imenu najtopleje zahvaljuje in prosi za nadaljnje prispevke. Zdravo! Sokol v Črnomlju.

— Slovenskemu lovskemu društvu se je posrečilo pridobiti žive fazane. Oddali se bodo v rodbinčah enega petelina in štirih kokoši za ceno 750 dinarjev. V tem razmerju v lovišču izpuščeni se najboljše razmnožijo. Slov. lovsko društvo vabi gg. lovce, da si fazane naročijo, ker so cene zmerne in njihova lovišča skoro gotovo prazna. Naročila naj se pošlje na naslov Slov. lovskega društva v Ljubljani. Ozirati se more samo na tista naročila, pri katerih se vpošlje istočasno kupnina.

— Kaznovana banka. Po poročilih iz Beograda je bila »Gradnjanska banka« v Beogradu radi prestopka proti deviznim odredbam kaznovana z globo 200.000 dinarjev. Ta vest pa ne odgovarja resnici. Po službenih poročilih je bila kaznovana s to globo »Srpska gradjevinjska banka« v Beogradu, majhen neznaten zavod, ne pa »Gradnjanska banka« (Meščanska banka), ki ima 40 milijonov kapitala in 20 milijonov rezerv, soliden zavod, ki je v zvezi z »Ljubljansko kreditno banko«.

— Francoščina namesto latinščine! Pišejo nam: G. Amat Škerlj, ravnatelj na novomeški gimnaziji, je priobčil izvirno sintezo razlogov glede latinščine na srednjih šolah. Odlični šolnik ima stroko klasičnih jezikov, vendar se obrača njegovo umevanje zoper pouk latinščine. Stenitizirani se mora stiknati vsak moderno misleč izobraženelec. Na tihem mu pritruje mnog vneti zagovornik ciceronsčine; eden njih se je v zasebnem pismu izrazil: »Marsikateri živ jezik (nem., franc., angl.) nam lahko docela nadomesti klasično omiko, če mu posvetimo dovolj pažnje in pridnosti. Oni dan sem čital slšno krilatico v francoskem listu: sleherni program je dober, ako le mladina zares dela! Ne pozabimo, da so lani vsi sorbonski profesorji glasovali proti Bérardovu nameravanemu razširjenju klasičnega šolanja, samo pet jih ni izreklo mnenja. Razen tega prihajajo z ameriških univerz poročila, da se bo tam latinščina bolj in bolj opuščala v prilog francoščini, ki je po svoji prednosti podedovala lenoto in logiko. Mezzofantijev ne moremo, mezzofantijev ne maramo vzgajati, zato školenina izpolnilo mrtva narečja na večjo slavo živčnim. Da ni brez rimščine zaokrožene izobrazbe? Čemu si pa še ne napravimo sanskrita, ki vsebuje prastaro prosveto in bi nam kazal korenine v večini evropskih govoric! Ali menite, da odkriteljska radja ga. Curie, čuti v sebi praznoto, ker je niso nikoli trpinčili z accusativom cum infinitivo? Z nemščino so bili prožeti naši dedje in smo se je preobčudili sami. Kazalo bi izkoristiti bogato, precizno francoščino, ki našemu naraščaju odpru pot v mednarodno znanstveno terminologijo in ga obenem oplodi v formalnem oziru sprčo svoje sintaktične in pomenoslovne strogosti. Prigovor, da je Pariz deleč, se izprevrže v vrtilno, čim kak nepragmatični izreče zahtevo po neki ne-sebičnosti, gosposlčini v izobrazbi.

— Nekaj besed o mariborskem požaru. Iz Maribora nam pišejo: Šele ko je v nedeljo popoldne veliki požar v dr. Francovem mlinu ogrožil celo predmestje Melle in je tisočera množica donala, da se nahaia v neposredni bližini požara na tisoč litrov bencina, in se je množica iz strahu pred eksplozijo pričela umikati iz pozorišča, so se tudi tisti, ki jim je izročena oblast javne varnosti, pričeli zavedati velikanske nevarnosti pred skladišči bencina sredi obiludenih ulic. Ne vemo, ako se še danes nahajajo, vemo pa, da so se še ne-

davno nahajale sredi Maribora v Slovenski ulici velike zaloge bencina, petroleja, karbida itd. in sredi vil ob Koschinegovem drevoredu v kleti nekakega podjetnika glavne zaloge takih eksplozivnih snovi. Vem, daleč ven iz mesta z vsemi takimi zalogami! Drugi opomin: Pomanjkanje vode, oziroma zagotavljanje vode za take večje požare. Mestna občina mora najti pot, da požarna bramba za večje požare lahko uporablja tudi vodo iz Drave in (v višje ležečih krajih) iz posebnih za take namene pripravljenih vodnjakov. Najmanj polovico paromlina bi se bilo dalo rešiti, ako bi bila požarna bramba imela dvojno vodo z močnim pritiskom. Vsako večje podjetje bi brezpogojno moralo biti opremljeno z globokimi vodnjaki, ki bi zadostovali saj za prvo silo. Že opetovano smo v Mariboru doživeli, da se je signaliziral ogenj, kjer ga v resnici ni bilo, in je požarna bramba zaman hitela na lice mesta. Nasprotno pa se onetovano dozajda, da je požarna bramba zadnja, ki se jo obvesti. In to se je iz doslej nepojasnjenih vzrokov zgodilo pri nedeljskem požaru. Ogenj v mlinu je moral nastati že v opoldanski uri, ker je že okrog 13. iz okni in iz podstrehe se valil dim. Saj bližnja okolica je morala vedeti, da se v nedeljo v mlinu ne dela. Ob 14. je bil dim že tako gost in tako obsežen, da je moral vsak otrok vedeti, da izhaja iz že razvnetega požara. Kljub temu je bila požarna bramba obveščena šele ob 14.30. Predno je mogla priti na lice mesta, je bil požar že izbruhnil v vsem svojem divjem elementu. Ne gre tu za osebo oškodovanega lastnika, ampak za javno varnost v prvi vrsti in v drugi za posledice požara, ki se bodo gotovo tukaj pojavile v ceni moke in testenin. Gre tu tudi za 160 družin in nad 200 delavcev, ki so postali brez kruha. Kajti poslopje je tako tremelo vsled prehudetročine, da je popolnoma izključeno, da bi bilo še vporabno, še manj pa je pričakovati, da bi si dr. Franz pri tej dragini zgradil nov mlin. Končno še nekaj na naslov varnostnih in vojaških oblasti. Po vseh večjih mestih imajo noračevalci listov ravno ob takih prilikah povsod dostop; oni kot neprizadeti marsikaj vidijo in opazijo, kar drugi prezrejo. V tem slučaju se je noračevalcem zabranilo priti na lice mesta in to bi ne smelo biti. Drugi dan apelirajo navadno ravno iste oblasti na točno poročilo zlasti glede udeležbe pri rešilni akciji. Vsak novinar je oblištiv več ali manj znan in ima tudi svojo legitimacijo.

— Prežito, zastarelo, neokusno! Praska »Narodna Politika« poroča: Nikjer ne divja modernizem tako, kakor po plesnih dvoranih. Bodi si! Komur so všeč novi plesi, kdor jih res zna plesati, ne da bi se z njimi smejil, naj jih goji do mile volje in do sitega! Toda nekaj nas je presenetilo celo na najbolj narodnih plesnih zabavah. Naša zlat mladina noče več plesati »besede«. Kadarkoli se razglasi poziv na »besede« izgine mladina demonstrativno in kot opozicija v stranske prostore. In »besede« plesajo le še starejši in redki mlajši plesalci. Vse hote plesati le »foxtrout« in »himmy«. Torej očitno upor proti plesu, ki je odločno narodna tradicija ter so ga smatrali čehi doslej za rodoljubno dolžnost. »Besede« ima za češko narodno zavednost isti pomen, kakor »Prodana nevesta« in pesem »Kje dom je moj?« Prihodnje leto bo 60 let, odkar je na vzpodbudo pisatelja Jana Nerude češki plesni mojster Karol Linke sestavil »Besede« po najbolj značilnih češ. narodnih pesnitih ter je bila v konviktiki dvorani plesna prvič. Nato se je hitro udomačila na vseh 60 let, narodnih slavnostih in veselicah kot izrazilo češki ples. K sreči je le v Pragi tako neprijetna mladina. Ker po drugih čeških mestih, treh in vseh je »Besede« ostala priljubljena, kajti tam za ameriške zamorske in razne divjaške plesne vendarle še nimajo smisla. A pri nas?

— Smrtina Kosa. V Leoniču je umrla g. Josipina Kurnikova, soproga našega zvestega somišljenika g. Fortunata Kurnika, revidenta Južne železnice v Ljubljani. Pokojnica je bila vzor slovenske žene, navdušena za vse, kar je bilo dobro in plemenito. Skumno s svojim možem je bila zlasti neumorno delavna za naša narodno-obrambna društva in je zvesto vztrajala ob strani svojega moža v času krutih preganjanj s strani avstrijskih oblasti začetkom vojne. Pogreb bo jutri, v nedeljo, ob pol 16. iz Leoniča k Sv. Križu. Blag ji spomin!

— Mestna zastavljavnica ima tomesčno dražbo julija 1921 zastavljenih predmetov 9. marca popoldne.

— Govor o svetem pismu so bo vršili v nedeljo ob treh popoldne v evangelijski cerkvi na Gosposvotaki cesti.

— Za slepce in reveže. Udova pok. notarja Iv. Plantana, pok. ga Hedvika Plantanova je volila za delo nezmožne invalide, zlasti slepce 27375 K. za ljubljanske uboge pa 9888 K. Pokojnica je bila rodom Dunajčanka in je govorila le nemško. Vendar se je v svoji poslednji volji spominjala slovenskih ubožcev. Čast njenemu spominu!

— k Mlad tat. Osemnajstletni Nikolaj Derna iz Subotice je ukradel svojemu očetu 60.000 kron ter pobegnil v Osijek, kjer so ga aretirali.

— k Smrt v Timoku. Iz Negotina poročajo, da sta hotela Cvetko Gjorgjević in Bora Marković s čolnom čez Timok, pa sta se ponesrečila in izgubila v valovih deroče reke.

Najnovejša poročila. Zanella se je odpovedal predsedstvu in pobegnil.

Novo reška vlada izroča Reko Italiji

— Reka, 4. marca. (Izv.) Na čelu fašistovskih revolucionarcev stoji predsednik komitea za narodno obrambo Attilio Prodani. V njegovih rokah kot uletnik se nahaja predsednik reške republike Zanella. Prodani je prisilil Zanella, da je podal in podpisal to-le izjavo: »Z ozirom na današnje dogodke, ki so me prisilili, da se vdam revolucionarjem, se odno vedulem svojemu mestu kot predsednik in požagam vso oblast v roke komitea za narodno obrambo, ki je povzročilo ta pokret.«

— Reka, 4. marca. (Izv.) Predsednik reške republike je bil primoran snoči ob 20. podpisati v prisotnosti talnka zunanjih del dr. Blascha in treh članov revolucionarne vlade to-le izjavo: »Jaz snodam podpisati se slovesno odpovedulem s tem aktom za vedno, da bi se udeleževal javnega življenja na Reki, kakor tudi vsem kakršnimkoli aspiracijam političnega značaja. Obvezulem se s častno besedo, da se ne bom udeleževal ne direktno, ne indirektno, ne po posredovalnih političnega življenja na Reki in da ne bom ne direktno, ne indirektno sodeloval pri agitaciji ali propagandi, da ne bom podpiral ne odkrito, ne skrivaj nobene sovražne akcije, ki bi bila naperjena proti narodnim italijanskim aspiracijam na Reki. Obenem priznavam kot legitimno in suvereno ono oblast, ki jo izvaia danes konstituirani komite za narodno obrambo in izjavljam, da so v smislu svojih slovesno prevzetih obveznosti, in naj pride karkoli, umaknem v civilno življenje.«

— Trst, 4. marca. (Izv.) Iz Onagije javljajo: V spremstvu italijan-

skih karabinierjev je bivši predsednik reške republike Riccardo Zanella snoči ob 21. zapustil Reko in se izkrcal v Opatiji. Od tu je odpotoval v varnem spremstvu neizvestno kam.

— Reka, 4. marca. (Izv.) Vlado na Reki je prevzel komite za narodno obrambo. (Comitato di difesa nazionale.) Snoči je komite izdal na prebivalstvo tale manifest: »Vspricho kapitulacije provizorne vlade, ki se se je izvršila danes po hutih borbah, tralajočih od ranega jutra do popoldneva, proclasa komite za narodno obrambo, da sta definitivno odstavljena provizorna vlada in ustavotvorna skupščina. Sprejemamo vladno oblast provizorično v svoje roke in izročamo skrb za javni red in mir in za varnost državnih meja krajevim karabinierjem in krajevim četam. Obenem vabimo krajevo italijansko vlado, da prevzame upravo mesta v svoje roke, skupno z zakonitim mestnim zastopstvom, ki edino lahko tamci za red in mir v državi.« To proklamacio je podpisal Attilio Prodani. Zvečer so karabinierji in italijanske čete v resnici prevzele na Reki službo. Narodna garda je bila pomnožena z italijanskimi vojakci. Zvečer je vladal v mestu mir.

— Reka, 4. marca. (Izv.) V večerajšnjih borbah med revolucionarji in Zanellino vlado je bilo več mrtvih in ranjenih. Na strani Zanellinih ostavšev je bilo lahko ranjenih 12, sedem težko ranjenih, 3 pa mrtvi; na strani fašistov je padel legionar Mazzini. Ranjenih pa je bilo 7. Izmed karabinierjev pa je bil ubit brigadir Antonio Rossi, ranjenih pa je bilo večje število.

PAPEŽ ŽELI KONKORDAT Z JUGOSLAVIJO!

— Rim, 4. marca. (Izv.) Državni tisk rimske stolice kardinal Gasparri se je izjavil, da je topla želja Vatikana pristopiti k zaključku novega konkordata, veljavnega za vso državo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Dosedanji, samo

za nekdanjo kraljevino Srbijo veljavni konkordat naj se izmeni z novim, veljavnim za vse zemlje. Z sklenitve konkordata želi Vatikan drediti pogajanja z vlado kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

KONFERENCA V BEOGRADU.

Preložitev konference?

Poljska delegacija.

— Beograd, 4. marca. (Izv.) Iz Bukarešte je snoči dospela sledeča vest: Češkoslovaška vlada je uradno obvestila romunsko vlado, da sprejema vse sklene, sprejete na konferenci ministrskih predsednikov v Bukarešti. Češkoslovaška vlada samo zahteva, da se konferenca odloži do 15. marca.

— Beograd, 4. marca. (Izv.) Po poročilih iz Varšave se je sestava poljske delegacije za konferenco strokovnjakov v Beogradu izvršila tako-le: Predsednik poljski poslanec v Beogradu Oksinski. Člani: mesto načelnika gospodarskega oddelka Olsewicz z Knoll, šef oddelka za orientalske zadeve in delegat za zemeljsko konferenco, dalje načelnik ministrstva trgovine Jastrzembzky in načelnik ministrstva financ g. Rosé. Poljska deputacija dosepe v Beograd v nedeljo zjutraj.

— Beograd, 4. marca. (Izv.) Snoči je Presburo izdal o sestanku v Bratislavi sličen uradni komunik, kakor je bil izdan v Pragi od Češkoslovaškega tiskovnega urada. Tudi ta komunik navaja, da se konferenca vrši 5. marca. V zadnjem momentu pa prihajajo vesti in

informacije, da je češkoslovaška vlada v Bukarešti zaprosila za preložitev konference. Ta vest uradno še ni potrjena.

— Beograd, 4. marca. (Izv.) Češkoslovaška vlada je obvestila romunsko vlado o sklenih sestanku dr. Beneša z dr. Nincičem v Bratislavi.

— Brno, 4. marca. (Izv.) Lidove Noviny« poročajo k uradnemu komunikatu o sestanku dr. Beneša z dr. Nincičem v Bratislavi še sledeče: Na sestanku se je med obema ministroma razpravljalo tudi, kako naj obe državi skupno pomoreta Rusiji in ruskemu narodu. Češkoslovaška republika in Jugoslavija smatrat, da sta oni v prvi vrsti obvezani celomu svetu pokazati pot, kako rešiti rusko vprašanje.

V teku razprav se je ugotovilo, da mali antanti ne more biti vseeno, če vrhovni svet sklepa zaključke brez njegove dovoljenja, zaključke, ki se tičejo male antante. Ako tudi doslej mala antanta ni bila zastopana v vrhovnem svetu, so mora to zgoditi, ker je v bodočnosti nemogoča odločitev v takih vprašanjih brez njenega sodelovanja.

UREDITEV PROMETA Z VALUTAMI IN DEVIZAMI — BOJ ZA NOVI PRAVILNIK.

— Beograd, 4. marca. (Izv.) Stanje na beogradski borzi je ščaticlonarno. V zadnjih dveh dneh sta bila sklenjena eden ali dva zaključka. Trgovski in finančni krogi, ki so v veliki meri zainteresirani na borz. špekulacijah, so pobiti in deloma ogorčeni radi strogih odredb finančnega ministrstva k pravilniku o prometu z valutami in devizami. Večina beogradskega tiska pa pozdravlja korak finančnega ministra z veseljem, posebno se zadovoljava s prepovedjo uvoza luksuznega blaga.

Na drugi strani pa je beogradsko Vdruženje bank napelo vse sile, da skuša izpodbiti veljavo namovejšim naredbam finančnega ministrstva. Izdalo je tudi protest, v katerem med drugim pravi, da je s najnovejšimi naredbami onemogočena vsaka

transakcija deviz in valut in s tem onemogočena tudi vsaka izvozna in uvozna kupčila. Proti protestu Udrženja beogradske bank je izdalo finančno ministrstvo obširen komunik, v katerem pobija z vso odločnostjo ugovore bank in pravi, da so devizne in valutne kupčije med posamnimi bankami kot takimi zabranjene tedaj, če se vrše zgolj v špekulativne svrhe, dovoljene pa so na račun komitentov.

— Beograd, 4. marca. (Izv.) V dvorano beogradske borze je za danes sklicana konferenca trgovcev, izvoznikarjev, uvoznikarjev, industrijev in bankirjev, da razpravljajo o vprašanju glede prometa z valutami in devizami. Konferenco je sklicala beogradska Trgovska zbornica.

DEMISIJA POLJSKE VLADE.

— Varšava, 4. marca. (Izv.) Ka-no pismo ministrskega predsednika blinet Ponikowski je podal demistio, navajajo za razlog demistio difference Na predsednika republike naslovilo-radi Vilne.

BORZE.

— Curih, 3. marca. Zagreb 1.55, Dunaj 0.109, Budapešta 0.735, Berlin 2.019, Praga 8.499, Miljan 27.324, Paris 46.801, London 22.639, Newyork 5.1125.

— Trst, 3. marca. Zagreb 5.70, Berlin 7.60, Praga 31.50, Paris 171.50, London 88.—, Newyork 18.65, Curih 869.—.

— Dunaj, 3. marca. Devize: Zagreb 1998.—, 202.—, Beograd 7990.—, 8010.—, Valute: dinarji 7990.—, 8010.—.

— Praga, 3. marca. Zagreb 17.937, Dunaj 0.89, Budapešta 8.50, Berlin 24.875, Paris 540.—, London 287.—, Newyork 60.25, Curih 1180.—.

— Berlin, 3. marca. Zagreb 73.—, Dunaj 4.60, Praga 408.50, London 1115.—, Newyork 251.75, Curih 4975.—.

— Budapešta, 3. marca. Zagreb 210.—, Dunaj 10.50, Berlin 294.50, Praga 1380.—, London 3150.—, Newyork 710.—, Curih 11800.—.

— Po večjih mestih imajo navado, da prireajo umetniške koncerte tudi v nedeljo (popoldne pod naslovom »Matineje«). Tako Matineje priredila pod okriljem Glasbene Matice v nedeljo 5. marca ob 11. uri dop. v Filharmonični dvorani španski pevec Romanowski in komponist Kogoj. Zanimiv spored obsega sledeče točke: Kamilo Mašek; Luna sije, Kam? Jurij Fleisman; Modrijan, Avgust Leban; Ostani zvesta! Hr. Volarič; Pregovornjena ljubezen, Solze; Benj. Ipavec; Božji volek, Ivan Grbec; Zdrava Marija, Gojmir Krek; Predsmrtica, Marij Kogoj; Sprehod v zimi, Anton Lajovic; Romanca, Anton Svetek; Svetla noč. Vstopnice se prodajajo jutri od 10. ure dalje v veži Filharmonične družbe.

NAČELNA SODBA GLEDE TISKOVNIH PRAVD.

Povodom treh porotnih tiskovnih pravi pred ljubljansko poroto je dne 3. t. m. porotni senat izrekel načelno sodbo glede pristojnosti v tiskovnih pravih. Porotni senat je izrekel nepristojnost porotnega sodišča glede tiskovnih pravih in priznal pristojnost rednega kazenskega senata. Kot razlog navaja sodišče člen 13. ustave, ki ga zakonodajalec glede rednih sodišč interpretira v členu 19. o zaščiti zakona tako, da porotna sodišča ni smatrati za redna sodišča.

Narodna obrana.

— Podružnica »Jugoslovanske Matice« v Murski Soboti. Svoječasno smo priobčili iz Prekmurja dopis, v katerem se je očitalo tej podružnici narodna nezavednost, češ da hoče obletnico rapalske pogodbe proslaviti s plesom. Priprčili smo se, da je bil ta očitak neuemeljen, zato obžalujemo, da smo se dali mistificirati od osebe, o katere verodostojnosti nismo imeli vzroka dvomiti.

Iz Slovenjgradca. V četrtek, dne 9. februarja se je vršil občni zbor tukajšne podružnice Jugoslovanske Matice. Po kratkem nagovoru predsednika nam je podal tajnik svoje poročilo iz katerega posnemamo, da šteje podružnica že 80 članov. Čeprav obstoja šele pol leta, tudi znanik se je precej nabralo. V nabiranju znanik so se posebno odlikovala meščanska šola v Slovenjgradcu in ljudske šole v St. Plju in Dravogradu, za kar gre učitelstvu teh šol vse priznanje. Iz blagajniškega poročila izhaja, da je podružnica imela 10.776 K dohodkov; pokrajinskemu odboru v Ljubljano se je poslalo 8000 K. Pri volitvah je bil izvoljen ves stari odbor s predsednikom župnikom Čížekom na čelu. Kot delegata v pokrajinski zbor Matice sta bila izvoljena sodnik Milan Tominec in odvotnik dr. Ferdo Pirnat. Potem, ko so se še dale neke direktive delegatoma, je predsednik zaključil lepo uspešni občni zbor.

Društvene vesti.

— CMD, Moška in ženska podružnica C. M. družbe v Sp. Šiški ima svoj redni občni zbor v nedeljo 5. t. m. ob pol 3. popoldne v Čitalnici.

— Gospodarskega naprednega društva za šentjakobski okraj občni zbor bo v soboto 11. marca 1922 ob 8. uri zvečer pri Čišnovarju na Dolenski cesti. Vabijo se nanj vsi člani in članice.

— Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo s sedežem v Ljubljani, opozarja vse člane, da se čim prej oglašijo v društveni pisarni. Prihodna javna odborova seela se vrši v sredo, dne 8. marca t. l. v mali dvorani Mestnega doma ob 20. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 19. informacije Sv. Petra cesta št. 12, pritično, desno.

— Zbor občnega društva Zg. Šiška. Redni občni zbor bo v nedeljo ob 14. v Kosezah v gostini pri Kavčiču (vulgo Svedraž).

— Podružnica Slov. lovskega društva za laški okraj. Razni tehni razlogi napotili so lovce iz laškega okraja, da si ustanovijo lastno podružnico. Vse priprave so v teku, pripravljalnemu odboru načeljuje dr. Bož. župan v Laškem. Vsi dopisi, tičejo se podružnice, naj se naslovijo na dr. Roša, zlasti naj se mu javijo vsi lovci, ki so že člani Slov. lovskega društva. Ti imajo dolžnost, da nagovarjajo one lovce, ki še niso člani, k pristopu. Istotako se prosijo lovci iz Zagorja in Rače, da se izjavijo, če bi se hoteli priključiti k tej podružnici.

— Krojaška zadruga v Ljubljani. Naznanja, da se bodo vršile pomagalske preizkušnje za krojače, šivilje in druge v to zadrugo spadajoče obrti dne 13. marca t. l. Prošnje za pristupitev k preizkušnjam je vložiti najkasneje do 5. marca t. l. pri načelniku zadruge g. Iv. Kereniču, Resljeva c. št. 1, I. nadstropje.

Darila.

— Za slovenske dijake v Pfibra. ma sem prejel do sedaj sledeče prispevke: dvoni svet. inž. M. Pirnat K 400.—, inž. S. Burger, Hrastnik K 200.—, inž. V. Sinkovec, Zabukovca K 200.—, gosp. Piki, Grize K 100.—, svetnik inž. J. Močnik, Celje K 200.—, inž. V. Fetič, Guštanj K 213.—, rudniško ravnateljstvo Pravaljo K 400.—, inž. N. Sinkovec, Velenje K 300.—, inž. Čuček, Velenje K 200.—, šentjanski premogovnik K 400.—, ravnatelj inž. D. Lorberan, Guštanj K 200.—, Skupaj K 2813.— Nadlaine prispevke sprejema: inž. Viktor Fetič, jeklarna Guštanj-Ravne.

STRESCINE

Gospodična,

zmožna strojepljiva in vseh pisarniških del, želi prenesti službo. — Ponudbe dod. „Pridnost“ na upravo Slovenskega Naroda.

Dobro kuharico

iščem. Nastop takoj. Ponudbe na vladno inšpekcijo Jaskovo kraj Karlovca. 1383

Absolviran trgovski akademik

išče primernega mesta. Naslov pove upravo Slov. Naroda. 1347

Dekle

pošteno, snažno in delavno, ki razume kuho, se sprejme k majni družini v mesto. Plača dobra. Naslov pove upravo Slov. Naroda. 1393

Kupi se Werthelmovo blagajno št. 5

ali se zamenja proti doplačilu z blagajno št. 3. Eventualno se kupi tudi železna blagajna za shranjevanje trgovskih knjig. Naslov pove uprava Slovenskega Naroda. 1507

Iščem mesta skladiščnika.

Vešč. spec. in kolon. stroke. Nastop lahko takoj. Najraje v Ljubljani. Ponudbe z navedbo plače pod „Vesten 1517“ na upravo Slov. Naroda. 1517

Kostanjev les

prosto vagon in večje množine v gozdu kupi J. Pogačnik, Ljubljana, Dalmatinova ul. 1/1. Posredovalci se dobro plačajo.

Več raznašalk

sprejme uprava lista „Slovenski Narod“. Zglašijo naj se v „Narodni tiskarni“, Ljubljana, Knafljeva ulica 5, spodaj.

Kupimo 200 m ozkotirnih tračnic z vsem pripadajočim drobnim materijalom.

Ponudbe z navedbo cene na NANDE FERJAN & DRUG, lesna trgovina, Jesenice - Gorenjsko. 1527

Pravo kristalno sodo išče na vagone

firma RAG. RUGGERO PICCININO v Trstu.

Prosijo se ponudbe naravnost od tvorničarja.

Jakob Kohn i sin d. d.

Brod na Savi
veleprodaja žestih in žestovih pišč (žganja in žganih opojnih pišč)
Utemeljeno 1866. Brzjavlj. Alkohol I. Telefon 138.

Glavno zastupstvo trdke Ellinger, Fröhlich i drug, Wien, tvornica esencija i neotvornih boja (barv). Zesta (žganja), rum, liker, rakija, šljivovica, esencije i boje. — Vino iz vlastitih brojskih vinograde. **Zahtevajte cijenike!**

Prevozne lokomobile

Garrett Sons 1893, 18/24/28 HP nasičena para
Garrett Smith 1905, 20/26/30 HP nasičena para
Garrett Smith 1906, 22/26/30 HP nasičena para
zajamčeno obrata zmožne, točno dobavne

F. Langer, Graz, Broekmannsgasse Nr. 87.

Kompletne opreme za tvornice sodov in naprave žag.

Dalje: različni mizarski stroji in posamezni jermeniki, v obratu bili samo kratke čas, se prodajo tudi posamič.

F. Langer, Graz, Broekmannsgasse Nr. 87.

Dobili smo velike količine klobukov znamenitih svetovnih izdelkov

pravih Borsalino, Antica casa, J. Hickla sinova (Českoslovaška) in volnenih raznih oblik in barv.

Prodajamo po najnižjih cenah na veliko.

Glavni zastopnik za vso državo
KOSTA NIKOLIĆ I DRUG
BEOGRAD, Knez Miha'lova, št. 18.

Kakršen gospod, tak sluga.

Velezanimiva burka iz vojaškega življenja. Vprizarja se z velikim uspehom na številnih odrih. **Cena K 9.**

Dobi se v Narodni knjigarni v Ljubljani, Prešernova ul. št. 7.

Lepa, separatna vila

s 7-10 sobami in z vrtem se išče za spomlad, poletje in jesen v okraju ljubljanskem, kranjskem ali na Bledu. Lahko ste dve poleg stoječi hiši. V prvi vrtu na kmetiji. Treba je navesti oddaljenost od železnice. Ponudbe na g. Petar Lopuhin v Kranju. 152

ADRIA TEN

F. BISENIK - LJUBLJANA

Stenografija in strojepljiva

s primerno prakso, event. tudi začetnica, se sprejme. Odvetniška pisarna dr. Ivana Lovrenčiča, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 8. 1513

Vila

v lepem kopališču, krasna solnčnata lega, krasen razgled, zraven gosp. darsko poslopje. Okoli vile ca. 2 ariala sadnega in zelenjadnega vrta, travnika in malin. Zamenja se hišo ali vilo z zemljiščem ali vsaj večjim vrtom v Ljubljani ali bližnji okolici. Ponudbe pod „Sprememba 1518“ do 15. t. m. na upravo Slov. Naroda. 1518

Kostanjev les

prosto vagon in večje množine v gozdu kupi J. Pogačnik, Ljubljana, Dalmatinova ul. 1/1. Posredovalci se dobro plačajo.

Več raznašalk

sprejme uprava lista „Slovenski Narod“. Zglašijo naj se v „Narodni tiskarni“, Ljubljana, Knafljeva ulica 5, spodaj.

Kupimo 200 m ozkotirnih tračnic z vsem pripadajočim drobnim materijalom.

Ponudbe z navedbo cene na NANDE FERJAN & DRUG, lesna trgovina, Jesenice - Gorenjsko. 1527

Pravo kristalno sodo išče na vagone

firma RAG. RUGGERO PICCININO v Trstu.

Prosijo se ponudbe naravnost od tvorničarja.

Jakob Kohn i sin d. d.

Brod na Savi
veleprodaja žestih in žestovih pišč (žganja in žganih opojnih pišč)
Utemeljeno 1866. Brzjavlj. Alkohol I. Telefon 138.

Glavno zastupstvo trdke Ellinger, Fröhlich i drug, Wien, tvornica esencija i neotvornih boja (barv). Zesta (žganja), rum, liker, rakija, šljivovica, esencije i boje. — Vino iz vlastitih brojskih vinograde. **Zahtevajte cijenike!**

Prevozne lokomobile

Garrett Sons 1893, 18/24/28 HP nasičena para
Garrett Smith 1905, 20/26/30 HP nasičena para
Garrett Smith 1906, 22/26/30 HP nasičena para
zajamčeno obrata zmožne, točno dobavne

F. Langer, Graz, Broekmannsgasse Nr. 87.

Kompletne opreme za tvornice sodov in naprave žag.

Dalje: različni mizarski stroji in posamezni jermeniki, v obratu bili samo kratke čas, se prodajo tudi posamič.

F. Langer, Graz, Broekmannsgasse Nr. 87.

Dobili smo velike količine klobukov znamenitih svetovnih izdelkov

pravih Borsalino, Antica casa, J. Hickla sinova (Českoslovaška) in volnenih raznih oblik in barv.

Prodajamo po najnižjih cenah na veliko.

Glavni zastopnik za vso državo
KOSTA NIKOLIĆ I DRUG
BEOGRAD, Knez Miha'lova, št. 18.

Kakršen gospod, tak sluga.

Velezanimiva burka iz vojaškega življenja. Vprizarja se z velikim uspehom na številnih odrih. **Cena K 9.**

Dobi se v Narodni knjigarni v Ljubljani, Prešernova ul. št. 7.

Klobučarsko radnika

za stalni posao traji Ignac Mahn, Zagreb, Ilica 84. 1475

Kupi se hiša

v Ljubljani ali okolici. Pismene ponudbe pod „Hiša 1320“ na upravo Slov. Naroda. 1510

Gospodično

ki bi podučevala Italijanščino, želi spoznati mlad trgovca. Ponudbe pod „Majša 1387“ na upravo Slovenskega Naroda. 1387

Pianino

popolnoma nov, lepe črne barve, se radi pomnjanja prostora prodaja. — Cena 55000 kron. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 1360

Vrtnice

visoke in nizke, v veliki izbiri, se dobe naenkrat pri „Vrti“ Džamonja in drugovi, družba z o. z., Maribor. 1294

G. F. Juršek

izvajalec glasbenih in drugih del v Ljubljani
Wolfova 12.

Vrtnar ali vrtnarica

za zelenjavo, kateri obenem pomaga pri posevu in žanju pri kmetijah, se sprejme v službo na posestvu v Trnovem, Ljubljana. Plača po dogovoru. Hrana in stanovanje v hiši ali tudi ne. Naslov pove uprava Slov. Nar. 1485

Prostovolna javna dražba

pohištva se bo vršila 8. t. m. v aridu od 9. dopoldne dalje v Gradščini št. 11, (podstrežje). 1524

SENO.

2000 kg lepega planinskega sena prodaja Frano Bogataj, Železniki. 1512

Stroj za lomljenje kamenja

z mehaničnim pogonom se išče za takoj, bilo da se kupi, bilo v najem. Ponudbe na: Jugoslovanska žumska ind. d. d., Zagreb, poštanski pretinac, br. 211. 1464

Iščemo pridnega in zmožnega svečarskega mojstra in topilca

za takojšen vstop.
Prva Veliko Bečkereška tvornica sapuna i sveča.
Veliki Bečkerek (Banat). 1485

Uradno dovoljena, za 20 let obstoječa najstarejša ljubljanska posredovalnica boljših služb

G. Flux
Gospodstva ulica 4, I. nadstropje levo. Reflektira se samo na dobra izpričevala ali pridne začetnice.

išče nujno vzgojiteljico izkušeno učiteljico k 2 dekletom mnogo kuharico za tu in proč, gospodinjico k 1 gospodu 900 K plače, v okolici Ljubljane, kavarniško blaginjsko itd. Priporočila: 2 privolstna učena kuharja (tudi za sezono) konditorja, v-č izvežbanih natakaric in natakarjev i. t. d.

Pri zamenitvi naročnik za odgovor.

Dr. Ing. Miroslav Rasal

oblastveno poverjeni stavbeni inženir in mestni stavbenik

Ljubljana, Gradščina št. 13.
Stavbno podjetje in tehniška pisarna za betonke, železobetonske in vodne zgradbe, arhitekturo in vsakovrstne visoke stavbe.

Ispr. št. — Projektor.

Šofer

z dolgoletno prakso, ki je tudi mehanikar, vešč. hrvatskega, nemškega in italijan-kega jezika, želi prenesti službo Reflektira samo na stalno mesto. Naslov pove uprava Slov. Nar. 1470

HLODE

smrekove, hrastove in bukovne, vsako nožico kupuje parna žaga V Scag-netti, Ljubljana, za drž. kolodvorom 983

53 komadov

amerikanskih železnih sodov od benzina v zelo dobrem stanju prodaja tvrdka Jug & Zupančič, Celje. 1436

ŽELEZNINAR

starejša samostojna moč na vodilnem mestu, popoln strokovnjak te stroke, zmožen več jezikov, želi sedanjo službo prenesti. Reflektira samo na stalno službo kot v sedanji dispoziciji ali gre tudi v kakršno tovarniško podjetje. — Dopolni „Železninar 1382“ na upr. Slov. Naroda. 1382

Ženitna ponudba.

Uradnik v državni službi, srednje starosti, išče v Ljubljani samostojno, simpatično gospodično ali mlado vdovo z majhnim posestvom. Dopolni pod „Miren značaj 1528“ na upravo St. Nar. 1528

Mesto upravitelja

(oskrbnika) išče gospodarski adjunkt s strokovno izobrazbo in večletno prakso v vsch kmet. panogah, kakor tudi gospodarstva. Ponudbe pod „Upravitelj 1524“ na upravo Slov. Naroda. 1524

Rofa pisalni stroj

je najzmožnejši, najstanovitnejši in najcenejši. Je brez barvnega traku in brez vzdrževalnih stroškov. Stroj je urejen za slovensko, hrvaško in nemško pisanje. Iščejo se spretni zastopniki ob dobri proviziji. — Jugoslovansko inštitutno in eksportno podjetje inž. Rudolf Poštin, Trubarjeva ulica, Maribor, Tel. št. 82. 1530

Najnovija knjiga Jos. Kulundžić:

Lunar

izšla kao 4. knjiga biblioteka „Azbaka“ izdanje Slovenske knjižarnice

M. J. STEFANOVIĆ I DRUGA Beograd, Poenkarsova ul. 36

Cena 10 dinara.
Tražite besplatni katalog.

Vizitke, kuverte in pisemski papir s firmo kakor usakovo: :: ursine druge fiskovine ::
izvrsne točno

„Narodna tiskarna“

Naročila sprejema tudi „Narodna knjigarna“.

Kot družabnica

z večjim kapitalom želim vstopiti pri kakem podjetju ali v trgovino v kakem večjem kraju Slovenije. Ponudbe pod „Pridnostno 1472“ na upravnitvo Slov. Naroda. 1472

Olje

ameriško, strojno in cilindrično in to vnotno mast tvrtke Standard Oil Company of New York, ima vedno v zalogi A. Lampret, Ljubljana, Nunska ulica 19. 1111

Kupijo se

stara, tudi pokvarjena dvokolesa, šivalni in drugi razni stroji, motorji eto. F. BA JEL, Ljubljana, Zvonarska ulica 1. 1127

Izšel je:

Novi Favorit medni album.
Dobi se pri Ivan Železninar, Ljubljana, Marjin trg 3. Cena dln. 8.—, po pošti s povzetjem dln. 10/4. 1386

Restavracija

obenem kavarna in slaščičarna, poseben lep lokal, in največjem in najlepšem kraju naše riviere je z vsem inventarjem vred na prodaj. — Je eden najbolj obiskanih lokalov in obratuje vse leto. Najemna nitka. Potreba 300.000 K. Več pove Jakob Trontelj, Selce, Hrv. Primoreje. 1479

„TRIBUNA“

tovarna dvokoles in otroških vozičkov. Najcenejša dvokolesa in otroški vozički raznih modelov. Sprejmejo se tudi dvokolesa in otroški vozički v polno preno, emailiranje z ognjem in ponikanje. Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Najstarejša slovenska

pleskarska in ličarska delavnica
IVAN BRICELJ, Dunajska c. 19, se priporoča. Izvištev točna, cene zmene. 1001

Prva jugoslov. barvarija, krznarstvo in strojarstva

P. Semko, Ljubljana, Glince 230.

Sprejema lišaje kože v barvo kakor vsa v to stroko spadajoča dela. Delo prevzemam v trgovini čevljev Gradščina št. 10. Kupujem kože divjačine.

Latve za okvire.

Prva beogradska tvornica latav ima v zalogi vsakovrstne latve za okvire. Na zahtevo pošlremo vzorce. Izvedba prvovrstna. Cene brez konkurence.

Pozitarsko podjetje Bogoljub Petrovič,
Beograd, Kr. Natallje br. 84

Vsakovrstno obleke kemično čisti in barva v vseh nian-sah tovar-na

Jos. Relch, Ljubljana.

Srejemališče:
Selenburgova ulica št. 4.
Podružnice:
Maribor, Zagreb, Kočevje, Novo mesto.

Jermenari, sedlari in tapetniki!

Vseh vrst okovi, orodje, potrebščine in stroji, dalje sukna, borte, vipce, preproge in svetiljke za kočije, se dobivajo najceneje v specialni trgovini na drobno in debelo

„LORUM“ d. d.

trgovina jermenarskih, sedlarskih in tapetniških okovov, potrebščin in proizvodov
ZAGREB
Brzjavlj. Lorum Duga ul. 12/1014

Civilna in vojaška krojaška delavnica

Goršak i Krizanec
Zagreb, Ilica 228
poleg zagrebske pivovarne.

Najbolje izvežbane delovne moči.

Solidna, precizna izvedba iz najboljšega blaga!

Brza postrežba! 1158

Ludwig Hinterschweiger & Co

Maschinenfabrik u. Eisengieserei G. m. b. H. Lichtenegg bei Wels, O. Oestr.

Specialiteti: stroji za opekarnice

ter kompletne opreme za opekarnice in tvornice za glinasto blago, kamnolomne

in kompletne naprave za napravljanje gramoz in peska, transportne naprave

prenosne naprave na vrvi in verige, riže na vrvi, razne naprave, krožni transporterji, višče železnice, naprave za polnjenje kotlov s premogom, elevatori itd.

Stroji za dviganje bremen
škripci, navoji, graniki, dvigala, naprave za prekladanje za kosovno in množinsko blago, vili in stroji za izpravljanje blaga, razni navoji itd.

Opreme za steklarnice:
oblike za prešano, plinano in strojno blago stroji za kompletne brusilne naprave, amature za peči in orodje za vso steklarsko industrijo.

Pnevmatike „Continental“

jamčijo s svojo kvaliteto za največji uspeh. — Cena kilometru je najnižja pri vožnji na gumijastih obročih „Continental“. — Ves svet pozna „Continental“. — Tudi Vi prihranite mnogo novcev, ako boste vozili s pnevmatikami „Continental“.

Glavni zastopnik za Slovenijo:
Viktor Bohinec, Ljubljana,
Poljanska cesta št. 5.
Telef. interbr. 599. Brzjavlj. Contipneu.

Continental

Amerikanci, pozor!

Dobro idoča gostilna v modernu zidani enonadstropni hiši z vsem inventarjem, gospodarskim poslopjem, gostilniškim vrhom je na prodaj. Leži ob državni cesti blizu nekega mesta na Slov. Štajerskem. Cena 500.000 Din. Naslov pove upravništvo Sloven.škega Naroda. 1258

Jugoslovanska banka d. d.

Deln. glavn. K 200.000.000—

Centrala v Osijeku.

Rezerve K 50.000.000

Menjalnica v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 26.

Rupuje in prodaja devize in valute najhulantnejše.

Obrestnje vloge na hranilne knjižice in na tekoči račun po zaviših obrestih meri.

Trgovina z železnino

„pri Zlati lopati“

Eriavec & Turk
(pri Hammerochmidt)

Ljubljana, Valvazorjev trg 7
nasproti križevniški cerkve.
Zaloga cementa in karbida.

Telečje meso

po 40 K.— kg

se dobi na Predevičevi in Ljudski stojali.

20 klavirjev pianinov in harmonijev
Förster, Bösendorfer, Heitzman itd.

razstavljenih pri trdnji
ALFONZ BREZNIK
bivši učitelj Glasbene Matice Ljubljana, Kongresni trg 15.

Prodaja tudi na obroke. — Največja trdnja in izposojevalnica v Jugoslaviji. — Velikanska zaloga violin, vsega glasb. orodja, strun (engros detali) in muzikalij.

Zdravnik

Bratovska skladišnica Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah sprejme pod zelo ugodnimi pogoji v službo zdravnika. Samostojnost in večletna praksa je pogoj. Služba se nastopi takoj ali najkasneje v 3 mesecih. Oseba predstavlja pri rudniškem ravnanstvu v Trbovljah, kamor se naj pošiljajo tudi pismene ponudbe.

Najnovejši izvanredni praktični svetovni izum.

Centra-blok, večni beležnik. Na njega se piše z nohtem, užgalico, zobotrebcom, sploh z vsakim predmetom. Pisava izgine takoj, čim se dvigne list. Isti list je takoj zopet pripravljen za nove beležke.

„Centra“ obrat, Maribor, Miklošičeva ul. št. 2.

Zastopniki se iščejo povsod.

Zastopniki se iščejo povsod.

POZOR! POZOR! Ne zamudite prilike

ter si nabavite obutev, katero Vam nudi v veliki izbiri po še starih ugodnih nizkih cenah, dokler zaloga ne poide.

trdnja

Ant. Krisper,

Ljubljana, Mesini trg 26.

Istotam se sprejme

šteparica

zgornjih delov.

Trgovci, hotelirji in gostilničarji!

Velika draginja in pomanjkanje jajec se je končala!

POZOR! POZOR!

?????

1.000.000 krat preizkušeni prvovrstni jajčni nadomestek

„BACTAMID“

presega delovanje pri vseh močnatih in juhinah zakuhah dragih jajc, tako da kdor ga preiskusi, ga vedno rabi. Ne zamenjajte in varujte se drugih slabih nadomestkov. Zahtevajte pri vseh trgovcih in konzumnih društvih edino „BACTAMID“, ali pa pri edini glavni zalogi in razpošiljalnici „BACTAMIDA“ za Jugoslavijo:

trgovina A. Peče, Slovenjgradec.

Poštni zavitek 5 kg = 500 pisem po 8 do 10 jajec vsebine. Zahtevajte cenik in vzorec.

250 Modni salon 250

Stuchly-Maške

Ljubljana, Zidovska ul. 3.

Ima v zalogi fine in najnovejše oblike ter kičane klobuke in čepice

od K 250— naprej.

250 Popravila se sprejemajo. Zalni klobuki vedno v zalogi. 250

Dunajski mednarodni semenj

19. do 25. marca 1922.

nudi kupcem Jugoslavije najugodnejšo nakupno priliko.

Natančnejša poizkusa o pogodnostih potovanja in nakazila slano-vani dale Wiener Messe A.-G. Wien, VII, Messpalast in častna zastopstva: Austr. konzulat, Turjaški trg 5 in „Celeritas“ jugoslov. transp. dr. z o. z.

Naznanilo.

Sl. občinstvu si usojam vljudo naznaniti, s 6. marcem pričnem mehanično izdelovanje nogavice in vsakovrstnih dragih pletovin.

Za cenjena naročila se vljudo priporočam

V. Oblak,

tovarna nogavic in pletovin, Ljubljana - Vič, Rožna dolina št. 204.

10 vagonov mineralnega olja la v železnih sodih

(sodi zastoj) zaradi nemogućnosti iskladiščenja, transito s Dunaja se odda najpo-tadi v manjših množinah

4	vagone strojnega olja rafin.	rednje težko v železnih sodih n. n.	K 550.—
3/4	dinamskega olja rafin.	parnoturbinskega olja rafin.	580.—
1/2	za Parsonove turbine	vretenškega olja rafin.	590.—
1	Motorno olje za Dieslove cilindre	lesenih sodov	410.—
2	Dieslove plinske olje		260.—
3/4	Motorno olje za Dieslove cilindre		68.—
1/2	Parnoturbinske olje za temp. do 250°C		680.—
1/2	Parnoturbinske olje za temp. do 260°C		700.—

Vse za kg čista teža. Sod zastoj. — Posredbe pod „Mineralölservice“, 870 9373 Klenreiths Anz.-Ges., Graz, Saakstrasse 4. Stmk.

Prodaja na primerna odlašala!

Amerikanska trdnja

„SINGER“ šivalni stroji

Bourne & Co. New York

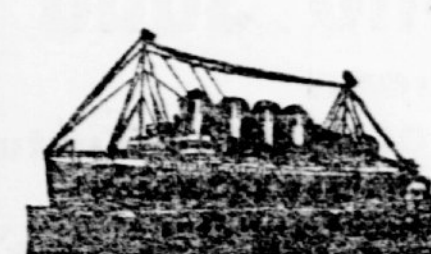
Je razširila svoje delovanje v državi SHS ter je v stanju prevzemati vse v to spadajoče posle kakor: urejanje tvornic s specialnimi „Singer“ šivalnimi stroji vseh vrst z električnim pogonom; poleg tega ima v zalogi vse vrste strojev za obrt in industrijo kakor tudi za rodbinsko porabo.

Podružnice: Ljubljana, Solenburova ulica 3 in v vseh večjih krajih države SHS.

Mehanične delavnice za popravila povečane.

Iz Havre v Ameriko samo 6 dni.

Edina najkrajša črta preko Havre in Cherbourga v New York.

Predprodaja ladjskih listov in železniških vozniških listov sosednih držav in vseh poizkusa v potovalni pisarni

Ivan Kraker, Ljubljana

Kolodvorska ul. 41

nasproti glavnemu kolodvoru.

Ogleda se vedno v naši pisarni. 9278

Italijansko-jugoslovensko

d. d. za industrijo i trgovino

(Uvoz - Izvoz)

Kapital: Lit. I. 500.000.

Zakonski sedež: Rim, Via della Vite, N. P.

Podružnica in glavna poslovalnica:

Milano (5), Via Paolo da Cannobio N. 2.

Uvaž v Italijo: vole, svinje, mast, maslo, živo in zaklano perutnino, jajca, vsakovrsten les, oglje in premog, cement, topinu, esence, posušeno sadje, fižol, žita itd.

Izvaž iz Italije: plateno, volneno in svileni blago, predmete iz konoplje, jute in lanu; vsakovrstne klobuke in kape ter tesc, žveplo, modro galico, kameno in morsko sol, riž, vsakovrstne čevlje, konfecijsko-nirano perilo in odeje, tehnične in mehanične predmete, pisalne stroje itd.

Za obvestila se obračate na Jadransko banko v Jugoslaviji in Italiji.

Vse posle opravlja poslovalnica v Milanu.

M. Kuštrin

Teknični, elektrotehnični in gumijevi predmeti vseh vrst na drobno in debelo. — Glavno zastopstvo polnih gumijevih obrobov za tovarne automobile tovarne Water Marbury. Hidraulične stiskalnice za montiranje gumijevih obrobov v centralki, Rimska cesta št. 2. Prosto pogledje za prevoz blaga celih vagonov na vse kraje, za kar je na razpolago 10 tovornih avtomobilov.

Centrala:

Ljubljana, Dmaka c. 2.

Podružnice:

LIUBLJANA, MARIBOR, BEOGRAD,

Dunajska c. 13. Jarčkova ul. 9. Ruz. Milana ul. 3.

tel. št. 470. tel. št. 133. ulica št. 3.

Nova, moderno urejena tvornica izdeluje zrcala raznih oblik in velikosti od najprostejših do najfinejših. Ima na izbero kristalno steklo (brušeno) v poljubnih vzorcih za opremo pohištva, za napise trdnj in varnostno steklo za vrata.

MARIBOR

Vrbanova ul. 1

Brzojav:

KRISTAL, MARIBOR.

„KRISTAL“

družba z o. z., tovarna ogledal in brušenega stekla

MARIBOR

Vrbanova ul. 1

Telefon

št. 132.

Prevzema izdelavo vlaganja brušenega stekla po različnih vzorcih v medenino (Messing) za vrata i. t. d. i. t. d. — Poškodovana zrcala se prevzemajo v popravilo. — Postrežba solidna in točna. — Zmerne cene. —

Stroj za obdelovanje lesa. — Turbine. — Transmisije. — Armature in sesalke. — Zvonovi.

Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana.